

Evje og Hornnes kommune
- hjertet i Agder

Kommuneplanens handlingsdel og økonomiplan 2024 – 2027

Årsbudsjett 2024

Vedtatt i kommunestyret 14.12.2023

Innhold

INNLEDNING	4
Kommuneplanens samfunnsdel og handlingsdelen	4
Handlingsdel og økonomiplanen	4
HANDLINGSDELEN – KONKRETISERING AV KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL	5
UTVALGTE SATSINGER I HANDLINGSDEL OG ØKONOMIPLAN 2023 - 2036	6
Levekår	6
Kultur, fritid og frivillighet	8
Næringsutvikling	9
Regionsenter Evje.....	10
ØKONOMIPLANENS OBLIGATORISKE OPPSTLLINGER	11
Forskriftsrapporter.....	11
Bevilgningsoversikt drift, budsjett og regnskapsforskriften §5-4, 1. ledd.....	11
Bevilgningsoversikt drift, til rammeområdene, budsjett- og regnskapsforskriften §5-4, 2. ledd.....	12
Bruk/avsetning fra og til bundne fond i økonomiplanperioden:	13
Økonomisk oversikt drift etter art, budsjett og regnskapsforskriften §5-6	14
Bevilgningsoversikter – investering, budsjett- og regnskapsforskriften, §5-5, 1. ledd.....	15
Økonomiplan til fordeling, budsjett og regnskapsforskriften §5-5, 2. ledd.....	16
Tilskudd til andres investeringer, investeringer i aksjer og andeler, og utlån av egne midler, budsjett og regnskapsforskriften §5-5, 2. ledd.....	17
TEKSTDEL BUDSJETT 2023 OG ØKONOMIPLAN 2023 – 2026	18
Innledende kommentarer	18
Digitalisering og digital transformasjon	18
Klima19	
Samfunnssikkerhet og beredskap	19
Befolkningsutvikling	20
Finansielle måltall i framlagt budsjett/økonomiplan	21
Netto driftsresultat.....	21
Disposisjonsfond.....	22
Gjeldsutvikling og måltall for gjeld.....	22
Egenkapital i investeringer.....	23
Andre vesentlige langsiktige forpliktelser – vesentlige beløp.....	23
Frie inntekter 2023 – utvikling for landet som helhet for Evje og Hornnes spesielt	24
Annet om vekst i frie inntekter, korreksjoner av/særskilte fordelinger i rammetilskuddet	25
Andre satsinger og korreksjoner i rammetilskuddet	25
Ressurskrevende brukere	26
Skatt og rammetilskudd i økonomiplanperioden	26
Andre overordnede temaer	27
Eiendomsskatt, konsesjonskraft og naturressursskatt.....	27
Kraftfond (konsesjonsavgifter)	27
Lønn, pensjon og prisvekst.....	28
Finans - renter og avdrag og utbytte.....	29
Startlån	29

Arbeidet med budsjett/økonomiplan 2024 - 2027.....	30
Egenandeler, husleier, gebyrer mv.	31
Delegasjoner til kommunedirektøren i budsjettvedtaket.....	32
Søknader fra eksterne i forbindelse med budsjettet for 2023.....	32
Innarbeidede søknader/tilskudd:.....	32
Ikke innarbeidede søknader:	32
Omtale av enhetene.....	33
Felles innledning.....	33
Interkommunale samarbeid og annet eksternt.....	33
Politiske styrings- og kontrollorganer	37
Sentraladministrasjonen	37
Enhet for kultur	38
Felles innledning skolesektoren – Ny opplæringslov	39
Hornnes barneskule.....	39
Evje barneskule	40
Evje ungdomsskule og voksenopplæring	40
Enhet for barnehage.....	41
Innledning – enhetene under helse og omsorg.....	42
Enhet for helse	42
Enhet for omsorg	44
Lokalmedisinske tjenester	45
Drift og forvaltning.....	45
Selvkost.....	46
Investeringsbudsjettet.....	47
Framtidige investeringsbehov.....	47
Investeringsprosjekter i økonomiplanperioden	47
Formelt grunnlag.....	48
Kommunestyrets vedtak 15.12.23.....	49

Visjon:

Hjertet i Agder

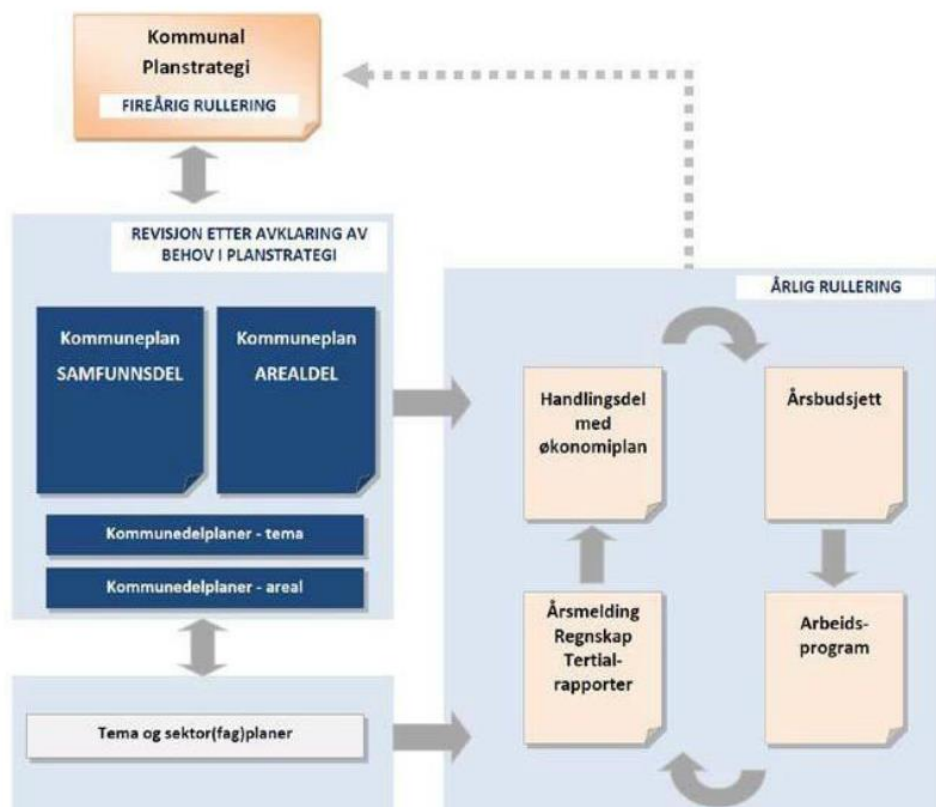
Overordnet målsetting:

Videreutvikle Evje og Hornnes til et pulserende regionsenter i Agder

INNLEDNING

Kommuneplanens samfunnsdel og handlingsdelen

Handlingsdelen er en konkretisering av kommuneplanens samfunnsdel. Handlingsdelen angir hvordan kommuneplanen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig.

Figur 1. Det kommunale plansystemet.

Handlingsdel og økonomiplanen

Handlingsdelen er delt inn etter tema på samme måte som kommuneplanens samfunnsdel. Denne delen peker på hvordan strategier og føringer skal følges opp, anbefalte utredninger og planer, prosjekter og enkelttiltak som det skal jobbes med.

I Evje og Hornnes kommune har man valgt å samordne handlingsdelen med økonomiplanen. Økonomiplanen skal omfatte hele kommunens virksomhet og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden. Planen skal være satt opp på en oversiktlig måte. Det skal være midler til å dekke utgifter og oppgaver som er satt opp i planen.

Økonomiplanen er 4-årig og skal revideres hvert år. I Evje og Hornnes kommune vedtas den sammen med årsbudsjett for kommende år.

HANDLINGSDELEN – KONKRETISERING AV KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i juni 2018. Kommunens visjon ble fastsatt til «*Hjertet i Agder*». Den overordnede målsetningen er «*videreutvikle Evje og Hornnes til et pulserende regionsenter i Agder.*» Verdier som er valgt i kommuneplanen er «*åpenhet, trygghet, engasjement og utvikling.*»

Det er viktig at kommuneplanen er levende og gjenspeiler seg i årsbudsjett og økonomiplan. Det skal gå en rød tråd fra den overordnede planen og ned i økonomiplan og årsbudsjett. I Evje og Hornnes kommune utgjør økonomiplanen kommuneplanens handlingsdel etter plan- og bygningsloven §11-1 fjerde ledd, og denne rulleres dermed i denne saken.

Når satsingsområder skal med i økonomiplan og budsjett, vil det være økonomiske begrensninger for hva man kan gjennomføre. En god del tiltak kan gjennomføres innen eksisterende rammer. Andre tiltak krever økonomi, og da må det enten settes av midler, eller tiltaket må utsettes/ikke gjennomføres. Det vil ikke være midler til å gjennomføre alt som er ønskelig, det gjelder derfor å satse målrettet for å få en best mulig gjennomføring av planen.

I årsberetning/årsmelding gir vi en tilbakemelding på de ulike tiltakene som er satt inn i handlingsdelen.

I kommuneplanen er det vedtatt følgende satsingsområder, med følgende temaområder under disse:

Levekår

- Tidlig oppdagelse og innsats
- Samfunnssikkerhet
- Tilrettelegging

Kultur, fritid og frivillighet

- Identitet
- Lokalhistorie og kultur
- Forutsigbarhet og samarbeid
- Mangfold og kvalitet
- Barn og unge

Næringsutvikling

- Kompetanse
- Landbruk
- Reiseliv og turisme
- Nærings- og handelsutvikling
- Utbygging

Regionsenter Evje

- Vekst og utvikling
- Kultur og opplevelse
- Trafikalt knutepunkt
- Regionen som bosted
- Evje som tettsted og handelssenter

For hvert temaområde er det mål, strategier og føringer.

De kommende sidene er bygd opp etter samme modell som kommuneplanens samfunnsdel: Vi viser her prioriterte føringer innenfor hvert satsingsområde i økonomiplanperioden. Det er videre foreslått konkrete tiltak og hvem som har ansvar for å følge disse opp. Det er satt kryss for de årene tiltakene skal gjennomføres. Er det kryss i alle år, betyr dette et kontinuerlig fokus.

UTVALGTE SATSINGER I HANDLINGSDEL OG ØKONOMIPLAN 2023 - 2036

Levekår

Mål (Kommuneplan)	Strategier (Kommuneplan)	Føringer (Kommuneplan)	Tiltak (Handlingsplan)	Gjennomføres i løpet av	
Vi skal legge til rette for at alle skal føle trygghet og tilhørighet	God kvalitet på tilbudet som gis	Jobbe for å være i front når det gjelder å skaffe kompetent personale, gjennom etter- og videre og rekruttering	Kompetanseplan for barnehage, voksenopplæring, grunnskole. Kompetanseplan helse og omsorg oppdateres årlig.	24-25	
			Utarbeide modell for lederrekruttering	24-25	
		Arbeide for å styrke det tverrfaglige samarbeidet mellom tjenestene med fokus på god kvalitet	Implementering av samarbeids- og samordningsplikten (vedr tjenester til barn og unge og deres familier)	24-25	
	Fokus på å løse problemer ved å ta tak i dem tidlig	Videreutvikle modell for tidlig innsats i barnehage og skole		Bygge kompetanse og øke digital modenhet på alle ledernivå i kommunen	24-27
				Deltar i Kompetanseløft for spesialpedagogikk og inkluderende praksis (2022-2025)	24-25
				Oppfølging av tiltak i kommunens forebyggende plan med hjemmel i barnevernloven	24-25
				Innarbeide Familieteam	24
	Lytte til og involvere brukerne slik at de kan gjøre gode valg	Sørge for oppdatering og aktiv bruk av oversiktsdokument folkehelse som grunnlag for tjenesteutvikling		Utrede overgangslærerordning	24
				Innarbeiding av modellen Nye Mønstre og familiekoordinator	24
				Oppdateres årlig og danner grunnlag for planarbeidet i kommunen	24-30
Helhetlig og langsiktig satsing i rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid (SLT)	Videreføre arbeidet med samordning av lokale rus og kriminalitetsforebyggende tiltak		Oppfølging av tiltak i handlingsplan mot vold i nære relasjoner.	24	
			Oppfølging av tiltak i ruspolitisk handlingsplan	24	
			Utrede sommerjobbprosjekt for utsatt ungdom i samarbeid med NAV, Setpro og barneverntjenesten	24	

Levekår forts.

Mål (Kommuneplan)	Strategier (Kommuneplan)	Føringer (Kommuneplan)	Tiltak (Handlingsplan)	Gjennomføres i løpet av
Vi skal skape trygghet for innbyggerne med hensyn til liv, helse og eiendom	Begrense forurensning	Revidere klima og energiplan	Følge opp tiltak i kommunedelplan for klima og energi	24-27
			Tiltak i klimaplanen: Energieffektivisering kommunehuset. Ny varme/strømforsyning, nytt tak, nye vinduer, etterisolering	24
		Oppgradering av Fennefoss renseanlegg for å sikre god kvalitet og oppfylle lovkrav på området: Tiltak 1: Ferdigstille respienovervåkning knyttet til utslippstillatelse i Otra Tiltak 2: Ferdigstille forprosjekt knyttet til oppradert rensing og etablering av biologisk trinn i med utslippstillatelse Tiltak 3: Bygge om/oppgradere renseanlegget slik at det renser i tråd med gjeldende regelverk og utslippstillatelse	Tiltak 1 og 2: 2024 Tiltak 3: Senest 2026	
	Sikkert samfunn	Følge opp handlingsdel i kommunens trafikk-sikkerhetsplan	Fortau Alfred Uglandsvei Trafikksikkerhetsprosjekt Hornnes barneskole.: Trafikksikkerhetstiltak i området rundt parkeringsplass ved Otrahallen og snuplass for skolebussen Fortau langs Gymnasvegen	24 25-27
	Vi skal sørge for at alle får hjelp til å mestre hverdagens utfordringer	Bidra til en trygg alderdom	Jobbe for å ta i bruk velferdsteknologi	Innkjøp av nye digitale trygghetsalarmer
Jobbe konkret med innføring av e-helse - løsninger				24-27
Ta i bruk velferdsteknologisk knutepunkt (VKP)				24
Fremme likestilling, inkludering og mangfold		Arbeide for å bosette flyktninger i begge skolekretser	Jobbe konkret med bosetting av flyktninger i begge skolekretser, kartlegge muligheter og begrensninger	24
			Legge til rette for økt tilgjengelighet slik at alle får like muligheter	Kartlegge muligheten for å innføre løsninger for bestillingstransport for eldre (eks. Svipp) Arbeide for å motvirke digitalt utenforskap
	Arbeide for at likestillingsperspektivet er en naturlig del av planlegging, strategiarbeid, budsjettering og analysering av kommunens arbeid		Slutte oss til sertifiseringsordningen "likestilt arbeidsliv" gjennom fylkeskommunen, starte arbeidet med å bli sertifisert, og få gode verktøy for rapportering og oppfølging på området	24-27

Kultur, fritid og frivillighet

Lokalhistorie og kultur

Mål (Kommuneplan)	Strategier (Kommuneplan)	Føringer (Kommuneplan)	Tiltak (Handlingsplan)	Gjennomføres i løpet av
Aktiv bruk av vår lokalhistorie og kulturarv	Synliggjøre lokalkulturen	Utrede Hornnes hjelpefengsel som kulturminne og møteplass	Utvikle Hornnes hjelpefengsel	24-30
	Bevare og viderformidle kulturarven	Jobbe med å etablere kulturminnestier	Kultursti Verksmoen	24-25

Identitet

Mål (Kommuneplan)	Strategier (Kommuneplan)	Føringer (Kommuneplan)	Tiltak (Handlingsplan)	Gjennomføres i løpet av
Skape tilhørighet og fellesskap for alle	Skape bevissthet og stolthet over vår historie og kulturarv	Arbeide for å registrere og tilrettelegge for bruk av kulturminner	Tilrettelegging med parkering, informasjon med videre i tilknytning til 1000- års stedet på Verksmoen	24-25

Forutsigbarhet og samarbeid

Mål (Kommuneplan)	Strategier (Kommuneplan)	Føringer (Kommuneplan)	Tiltak (Handlingsplan)	Gjennomføres i løpet av
Utvikle tettere samarbeid mellom frivillige og kommunen	Verdsette det frivillige arbeidet	Arbeide for å markere frivilligdagen	Arrangere frivillighetsfeiring årlig	Årlig
		Arbeide for å styrke samarbeidet mellom kommunen og frivillige	Utvikle frivillighetsstrategi for Evje og Hornnes kommune - Benytte Frivilligforum og innbyggerinvolvering i arbeidet	24-25

Mangfold og kvalitet

Mål (Kommuneplan)	Strategier (Kommuneplan)	Føringer (Kommuneplan)	Tiltak (Handlingsplan)	Gjennomføres i løpet av
Vi skal ha et mangfold av aktiviteter for alle aldersgrupper	Fokus på å legge til rette for aktiviteter som er tilgjengelige for alle	Arbeide for et fritidstilbud som er helsefremmende og av høy kvalitet.	Fritidstilbud i gruppe for barn med nedsatt funksjonsevne	24-27
			Temaplan for kultur	24
			Utrede mulighet for kunstgressbane i Evje aktivitetspark	24
			Tilskuddsordninger idrett: Halleie for ungdom, løypekjøring, tilskudd til Otra IL og Otrahallen	24-27
		Arbeide for en plan for utvikling og drift av turløyper i nærområdet	Temaplan for sti og løyper	24

Næringsutvikling

Mål (Kommuneplan)	Strategier (Kommuneplan)	Føringer (Kommuneplan)	Tiltak (Handlingsplan)	Gjennomføres i løpet av
Vi skal ha økt besøkstall i kommunen	Synliggjøring av aktiviteter	Jobbe for bedre kommunal informasjon	Fokus på åpenhet og lettere tilgjengelig informasjon på arkiv og innsynsystemer.	24-30
			Videreutvikle kommunal turistinformasjon på biblioteket	24-30
	Styrke egen identitet	Jobbe for skilting og tilrettelegging av turstier	Ny skilting Flåt gruveområde	24
			Jobbe for utstillingsmuligheter sentralt på Evje	24-25
	Knytte kommunen sterkere sammen	Jobbe for å få en sammenhengende tursti Dåsnes-Evjemoen-Evje sentrum	Kultursti Verksmoen	24

Utbygging

Mål (Kommuneplan)	Strategier (Kommuneplan)	Føringer (Kommuneplan)	Tiltak (Handlingsplan)	Gjennomføres i løpet av
Tilby attraktive utbyggingsarealer	God infrastruktur	Legge til rette for en bærekraftig utnyttelse av arealer til boligbygging, fritidsbebyggelse og næring	Revidering av reguleringsplan for Grenjå	24
			Sørge for ytterligere utbygging av fiber til utkantene ved hjelp av tilskuddsordning via Det Digitale Agder - Dåsnavnsdalen	24-25
	Ha spesielt fokus på næringsstomter	Legge til rette for næringsstomter nært tilknyttet riksvei 9	Utvikle næringsområde Syrtveit	24-30

Landbruk

Mål (Kommuneplan)	Strategier (Kommuneplan)	Føringer (Kommuneplan)	Tiltak (Handlingsplan)	Gjennomføres i løpet av
Vi skal ha et aktivt landbruk	Synliggjøre og legge til rette for mangfoldet innen jordbruk og skogbruk, og verdien av dette	Jobbe for å ha tilskudd til investeringer som sikrer et aktivt landbruk i kommunen	Oppfølging av fast ordning vedtatt av kommunestyret	årlig
		Videreføre kommunens samarbeid med Landbrukets dag	Kommunen har egen stand	årlig

Regionsenter Evje

Mål (Kommuneplan)	Strategier (Kommuneplan)	Føringer (Kommuneplan)	Tiltak (Handlingsplan)	Gjennomføres i løpet av
Få flere innbyggere til kommunen	Tilby et variert tilbud innen utdanning	Jobbe for å sikre attraktive og varierte utdannings-program ved Setesdal videregående skole avdeling Hornnes	Innspill til saker/høringer i fylkeskommunen	24-30

Evje som tettsted og handelssenter

Mål (Kommuneplan)	Strategier (Kommuneplan)	Føringer (Kommuneplan)	Tiltak (Handlingsplan)	Gjennomføres i løpet av
Levende sentrum til enhver tid	Sentrumsutvikling Møteplasser	Utrede muligheten for etablering av bibliotek og offentlige servicetjenester i sentrum	Vurdere mulighet og kostnader for bibliotek/ innbyggertorg og andre aktuelle tjenester i sentrum	24

ØKONOMIPLANENS OBLIGATORISKE OPPSTILLINGER

De følgende sidene inneholder økonomiplanens og årsbudsjettets obligatoriske oppstillinger med kommentarer. Tallene er holdt i 2024-kroner.

Forskriftsrapporter

Bevilgningsoversikt drift, budsjett og regnskapsforskriften §5-4, 1. ledd

§ 5-4. Bevilgningsoversikter – drift							
Økonomiplan							
Tall i 1000 kroner	Regnskap 2022	Oppr. Bud 23	Regulert budsjett 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
Generelle driftsinntekter							
Rammetilskudd	-156 654	-159 200	-165 100	-183 758	-186 864	-181 909	-181 300
Inntekts- og formuesskatt	-104 062	-99 900	-107 600	-114 358	-109 769	-110 314	-110 817
Eiendomsskatt	-4 175	-4 375	-7 035	-6 305	-5 680	-5 680	-5 680
Andre generelle driftsinntekter	-2 144	-2 463	-2 463	-2 503	-2 437	-2 372	-2 340
Sum generelle driftsinntekter	-267 035	-265 938	-282 198	-306 924	-304 750	-300 275	-300 137
Netto driftsutgifter							
Sum bevilgninger drift, netto	255 153	264 154	273 958	293 351	292 567	289 282	290 943
Avskrivninger	18 748	18 700	18 700	20 000	20 000	20 000	20 000
Sum netto driftsutgifter	273 901	282 854	292 658	313 351	312 567	309 282	310 943
Brutto driftsresultat	6 866	16 916	10 460	6 427	7 817	9 008	10 806
Finansinntekter/Finansutgifter							
Renteinntekter	-2 573	-4 620	-4 620	-6 331	-6 152	-5 608	-5 742
Utbytter	-11 542	-23 200	-23 927	-17 465	-16 465	-11 000	-11 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	6 591	12 764	13 464	16 508	16 030	14 298	14 160
Avdrag på lån	11 290	12 416	12 176	13 226	13 718	13 757	13 906
Netto finansutgifter	3 766	-2 640	-2 907	5 938	7 130	11 448	11 323
Motpost avskrivninger	-18 748	-18 700	-18 700	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Netto driftsresultat	-8 116	-4 424	-11 147	-7 635	-5 052	456	2 129
Disponering eller dekning av netto driftsresultat							
Overføring til investering	1 962	1 063	1 937	5 523	1 412	0	65
Avsetning til bundne driftsfond	2 502	1 100	1 391	1 605	1 117	1 103	1 102
Bruk av bundne driftsfond	-6 380	-3 384	-3 935	-1 803	-1 535	-889	-875
Avsetning til disposisjonsfond	12 783	5 645	12 790	2 310	4 058		
Bruk av disposisjonsfond	-2 751	0	-1 036	0	0	-670	-2 421
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	8 116	4 424	11 147	7 635	5 052	-456	-2 129
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk).	0	0	0	0	0	0	0
Kontrollsum art 980 Regnskapsmessig merforbruk	0	0	0	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt drift, til rammeområdene, budsjett- og regnskapsforskriften §5-4, 2. ledd

§ 5-4. Bevilgningsoversikt drift, Økonomiplan til fordeling pr. enhet								
Tall i 1000 kroner	Regnskap 2022	Opprinnelig budsjett 23	Regulert budsjett 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027	
Fra Bevilgningsoversikt:								
Til fordeling drift	255 153	264 154	273 958	292 501	292 467	289 182	290 843	
Enhet	Netto driftsutgifter pr. enhet							
10	Politiske styrings og kontrollorganer	2 302	2 737	2 784	2 702	2 868	2 702	2 868
	Justering for fond/overføring til investering	128						
	Sum politiske styrings- og kontrollorganer	2 429	2 737	2 784	2 702	2 868	2 702	2 868
26	Sentraladministrasjonen	18 806	19 826	20 169	21 375	21 012	21 012	21 012
	Justering for fond/overføring til investering	162	-150	-150			-100	-100
	Sum sentraladministrasjonen	18 968	19 676	20 019	21 375	21 012	20 912	20 912
32	Enhet for kultur	5 397	5 997	6 166	6 408	6 032	6 032	6 032
	Justering for fond/overføring til investering	-177	-277	-277				
	Sum enhet for kultur	5 221	5 720	5 889	6 132	6 032	6 032	6 032
33	Interkommunale samarbeid og annet	39 627	41 480	42 680	45 445	43 346	43 307	43 240
	Justering for fond/overføring til investering	-2						
	Sum interkommunale samarbeid og a	39 625	41 480	42 680	45 445	43 346	43 307	43 240
35	Hornnes skule	13 776	13 371	13 913	14 083	14 083	14 083	14 083
	Justering for fond/overføring til investering	-421						
	Sum Hornnes skule	13 355	13 371	13 913	14 083	14 083	14 083	14 083
36	Evje Barneskule	22 178	22 823	23 804	24 378	24 378	24 378	24 378
	Justering for fond/overføring til investering	-60						
	Sum Evje barneskule	22 118	22 823	23 804	24 378	24 378	24 378	24 378
37	Evje Ungdomsskule ohg vaksenopplæ	19 401	21 340	21 805	23 588	24 073	23 563	22 847
	Justering for fond/overføring til investering	519						
	Sum Evje ungdomsskule og vaksenop	19 920	21 340	21 805	23 588	24 073	23 563	22 847
38	Enhet for barnehage	19 320	21 167	23 448	26 081	26 041	26 041	26 041
	Justering for fond/overføring til investering	-18						
	Sum enhet for barnehage	19 302	21 167	23 448	26 081	26 041	26 041	26 041
41	Enhet for helse	37 174	41 872	47 006	50 341	52 841	52 287	55 671
	Justering for fond/overføring til investering	157	-75	-75				
	Sum enhet for helse	37 331	41 797	46 931	50 341	52 841	52 287	55 671
46	Enhet for omsorg	53 079	49 593	50 938	52 483	52 483	52 483	52 483
	Justering for fond/overføring til investering	-744						
	Sum enhet for omsorg	52 335	49 593	50 938	52 483	52 483	52 483	52 483
49	Lokalmedisinske tjenester	1 004	1 684	1 684	1 417	1 459	1 531	1 818
	Justering for fond/overføring til investering	229	-337	-337				
	Sum lokalmedisinske tjenester	1 233	1 347	1 347	1 417	1 459	1 531	1 818
52	Enhet drift og forvaltning	34 133	29 741	31 644	31 702	31 020	30 520	30 520
	Justering for fond/overføring til investering	-508			-8	-8	-8	-8
	Sum Enhet drift og forvaltning	33 625	29 741	31 644	31 694	31 011	30 511	30 511
53	Selvkost	1 564	852	852	-327	353	617	-804
	Justering for fond/overføring til investering	-1 942	-1 276	-985	294	-624	-78	-65
	Sum selvkost	-378	-424	-133	-33	-272	539	-869
90	Rammetilskudd, skatt, og finans	-9 822	-4 516	-4 516	-5 156	-6 250	-8 103	-8 074
	Justering for fond/overføring til investering	-1 184			120	112	97	94
	Sum rammetilskudd, skatt, finans	-11 006	-4 516	-4 516	-5 036	-6 137	-8 006	-7 980
91	Reservert for lønn/pensjon	-2 785	-3 812	-8 417	-1 171	-1 171	-1 171	-1 171
	Justering for fond/overføring til investering	0						
	Netto for alle enheter	255 153	264 154	273 958	293 351	292 567	289 282	290 943
	Korrigert ramme for alle enheter	251 292	262 040	272 134	293 479	292 047	289 192	290 864

Kommentar: Korrigert ramme viser den rammen som hver enhet skal følges opp på. Det betyr at det er korrigert for bundne fond, og i regnskapet også for eventuelle disposisjonsfond og overføringer til investering som er innenfor enhetens egen fullmakt.

Bruk/avsetning fra og til bundne fond i økonomiplanperioden:

Denne tabellen viser hvilke fond som er planlagt brukt i økonomiplanperioden:

Enhet	Fond	2024	2025	2026	2027
(alle tall i hele 1000)	Bundne driftsfond, bruk:				
Sentraladministrasjonen	Etablering/tilpasning bolig			-100	-100
Kultur	Gards- og ættesoge	-277			
Drift og forvaltning	Kart og oppmåling, byggesak og mindre beløp	-8	-8	-8	-8
Selvkost	Vann	-118	-81	-2	
Selvkost	Renovasjon		-546	-79	-67
Felles	Kraftfond	-1 400	-900	-700	-700
Sum bruk		- 1 803	-1 534	-889	-875
	Bundne driftsfond, avsetning:				
Selvkost	Renovasjon	410			
Selvkost	Slam	2	2	2	2
Finans	Avsetning avkastning div fond	119	112	97	94
Felles	Kraftfond	1 073	1 003	1 004	1 006
Sum avsetning		1 604	1 115	1 101	1 100

Økonomisk oversikt drift etter art, budsjett og regnskapsforskriften §5-6

§ 5-6. Økonomisk oversikt etter art – drift

Økonomiplan

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2022	Opprinnelig bud 24	Regulert budsjett 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
Driftsinntekter							
Rammetilskudd	-156 654	-159 200	-165 100	-183 758	-186 864	-181 909	-181 300
Inntekts- og formuesskatt	-104 062	-99 900	-107 600	-114 358	-109 769	-110 314	-110 817
Eiendomsskatt	-4 175	-4 375	-7 035	-6 305	-5 680	-5 680	-5 680
Andre skatteinntekter	-1 881	-1 947	-1 947	-1 947	-1 947	-1 947	-1 947
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-16 544	-18 764	-22 552	-23 341	-18 207	-15 593	-12 178
Overføringer og tilskudd fra andre	-54 266	-34 459	-38 019	-44 648	-43 025	-41 126	-40 506
Brukerbetalinger	-11 756	-11 716	-11 508	-12 398	-12 398	-12 398	-12 398
Salgs- og leieinntekter	-39 891	-40 149	-41 075	-43 884	-43 798	-45 187	-46 588
Sum driftsinntekter	-389 030	-370 511	-394 837	-430 639	-421 689	-414 155	-411 414
Driftsutgifter							
Lønnsutgifter	203 224	195 148	206 592	217 866	214 908	211 681	211 188
Sosiale utgifter	43 960	41 331	43 988	49 604	48 875	48 541	48 408
Kjøp av varer og tjenester	107 248	101 288	108 782	123 868	121 956	120 372	120 057
Overføringer og tilskudd til andre	22 715	30 960	25 214	25 728	23 768	22 568	22 568
Avskrivninger	18 748	18 700	18 700	20 000	20 000	20 000	20 000
Sum driftsutgifter	395 894	387 427	403 277	437 066	429 506	423 162	422 221
Brutto driftsresultat	6 864	16 916	8 440	6 427	7 817	9 008	10 806
Finansinntekter/Finansutgifter							
Renteinntekter	-2 573	-4 620	-4 620	-6 331	-6 152	-5 608	-5 742
Utbytter	-11 542	-23 200	-23 927	-17 465	-16 465	-11 000	-11 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	6 593	12 764	13 464	16 508	16 030	14 298	14 160
Avdrag på lån	11 290	12 416	12 176	13 226	13 718	13 757	13 906
Netto finansutgifter	3 768	-2 640	-2 907	5 938	7 130	11 448	11 323
Motpost avskrivninger	-18 748	-18 700	-18 700	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Netto driftsresultat	-8 116	-4 424	-13 167	-7 635	-5 052	456	2 129
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:							
Overføring til investering	1 962	1 063	3 957	5 523	1 412	0	65
Avsetning til bundne driftsfond	2 502	1 100	1 391	1 605	1 117	1 103	1 102
Bruk av bundne driftsfond	-6 380	-3 384	-3 934	-1 803	-1 535	-889	-875
Avsetning til disposisjonsfond	12 784	5 645	12 790	2 310	4 058		
Bruk av disposisjonsfond	-2 751	0	-1 036	0	0	-670	-2 421
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	8 116	4 424	13 167	7 635	5 052	-456	-2 129
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0	0
Kontrollsum art 980 Regnskapsmessig merforbruk	0	0	0	0	0	0	0

Kommentar: Forskriftsrapporten viser ukorrigert netto driftsresultat, som er positivt med 8,485 mill. i 2024. Det vises til innledningen til tekstdelen for ytterligere kommentarer og utdypning når det gjelder netto driftsresultat.

Bevilgningsoversikter – investering, budsjett- og regnskapsforskriften, §5-5, 1. ledd

§ 5-5. Bevilgningsoversikter – investering

Økonomiplan

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2022	Opprinnelig bud 23	Regulert budsjett 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
Investeringer							
Investeringer i varige driftsmidler	16 641	21 880	31 112	33 586	10 250	10 175	10 175
Tilskudd til andres investeringer	153	2 571	2 571	1 403	153	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	664	700	744	750	750	750	750
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	17 458	25 151	34 427	35 738	11 153	10 925	10 925
Investeringssinntekter							
Kompensasjon for merverdiavgift	-1 589	-3 548	-4 457	-1 629	-1 323	-1 175	-1 175
Tilskudd fra andre	-85	-1 056	-1 291	-85	-85	0	0
Salg av varige driftsmidler	-430	-200	-200	-200	-200	-720	-700
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-30	-1 930	-3 280	-30	-30	-30	-30
Bruk av lån	-13 482	-17 861	-21 499	-28 771	-8 500	-9 500	-9 500
Sum investeringsinntekter	-15 616	-24 595	-30 727	-30 715	-10 138	-11 425	-11 405
Videreutlån							
Videreutlån	775	5 000	5 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Bruk av lån til videreutlån	-775	-5 000	-5 000	-8 000	-8 000	-8 000	-8 000
Avdrag på lån til videreutlån	1 364	1 507	1 507	1 510	1 637	1 880	2 130
Mottatte avdrag på videreutlån	-1 024	-1 000	-1 000	-1 010	-1 240	-1 380	-1 585
Netto utgifter videreutlån	341	507	507	500	397	500	545
Overføring fra drift og netto avsetninger							
Overføring fra drift	-1 962	-1 063	-1 937	-5 523	-1 412	0	-65
Bruk av bundne investeringsfond	-392	0	0	0	0	0	0
Avsetning til bundne investeringsfond	171						
Bruk av ubundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0	0
Avsetning til ubundne investeringsfond	0						
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-2 182	-1 063	-1 937	-5 523	-1 412	0	-65
Fremført til inndecking i senere år (udekket beløp)	0	0	2 270	0	0	0	0
Kontrollsum art 980 Regnskapsmessig merforbruk	0	0	0	0	0	0	0
Overføring til fordeling (§5-5, andre ledd)							
Inntekter til fordeling	0	0	0	0	0	0	0
Utgifter til fordeling	17 458	25 151	32 157	35 738	11 153	10 925	10 925
Sum til fordeling (netto)	17 458	25 151	32 157	35 738	11 153	10 925	10 925

Alle beløpene som ligger under «videre utlån» gjelder startlån.

Salg av varige driftsmidler i økonomiplanen (0,200 mill. i 2024) er budsjettert tomtesalg. Dette varierer mellom år, og er vanskelig å budsjettere.

Mottatte avdrag på utlån i økonomiplanen gjelder:

- 0,030 mill. per år gjelder avdrag på utlån i forbindelse med utbygging av vannverk i Flatebygd.

Tilskudd fra andre, på 85 000,- i 2025 og 2026, har med utbyggingsavtale i Hornåsen å gjøre.

Økonomiplan til fordeling, budsjett og regnskapsforskriften §5-5, 2. ledd

§ 5-5. Bevilgningsoversikter – investering									
Økonomiplan til fordeling									
		Regnskap 2022	Opprinnelig budsjett	Reguleringer	Regulert budsjett 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
Tall i 1000 kroner									
Fra bevilgningsoversikt:									
Netto investeringer til fordeling:		17 458	25 151	7 006	32 157	35 738	11 153	10 925	10 925
Prosjekt	Fordeling på prosjekt								
272	Universell utforming inngang	169	0	0	0	0	0	0	0
275	Nødstrøm/elektrokjeler kommunehus	0	875	-875	0	0	0	0	0
276	Datautstyr møterom Evjeemoen	109	0	0	0	0	0	0	0
334	Ikt i skolen - satsning fra 2010	385	0	0	0	0	0	0	0
3600	Nærmiljøanlegg Eveskolene	3 947	8 500	9 928	18 428	0	0	0	0
4020	Opparbeidning og apparater Uteområde	27	0	55	55	0	0	0	0
4036	Nye kontorer Evjeheimen	579	0	921	921	0	0	0	0
4210	Ny heis Evjeheimen 2021	626	0	0	0	0	0	0	0
4213	Møbler Aktivitetscenteret 2022	118	0	0	0	0	0	0	0
5505	Ny elleledning Odden camping vann c	596	0	0	0	0	0	0	0
5509	VA Gudvangen 2022	1 595	0	4 250	4 250	0	0	0	0
587	Biologisk trinn renseanlegg	0	300	721	1 021	0	0	0	0
588	Kloakkspylor 2022	329	0	0	0	0	0	0	0
5511	SD-anlegg Moisund	0	0	290	290	0	0	0	0
5512	Ny vannledning langs riksvei 9	0	0	725	725	0	0	0	0
5513	Ny vannledning Røykilen/kyrkjebyg	0	0	5	5	0	0	0	0
589	GPS - for innmåling vann/avløp	0	0	179	179	0	0	0	0
599	ikke spes va i økonomiplanen	0	3 750	-3 750	0	0	0	0	0
627	Vei ned i bukta - Furuly fritidspark	553	0	0	0	0	0	0	0
633	Ny tursti Verksmoen	0	0	688	688	0	0	0	0
689	Dagstufhytte	0	1 688	0	1 688	0	0	0	0
690	Tilskudd nybygg Evje kirke	0	2 500	0	2 500	0	0	0	0
7602	Parkering Alfred Uglands vei	850	0	63	63	0	0	0	0
7618	Trafikksikkerhetsplan	0	313	-313	0	0	0	0	0
7620	Ny rundkjøring 2021	1 254	0	0	0	0	0	0	0
7621	Ny vei v General Holms veg	328	0	0	0	0	0	0	0
80002	Hornåsen byggfelt, utbyggingsavtale	0	0	0	0	153	153	0	0
80004	Egenkapitalkrav KLP	0	0	0	0	750	750	750	750
80008	Ny lastebil	0	0	0	0	3 631	0	0	0
80011	Trafikksikkerhetsplan	0	0	0	0	625	625	625	625
80012	Gravemaskin 2023	0	0	0	0	0	3 125	0	0
80013	Energieffektivisering brakke 84	0	0	0	0	2 500	0	0	0
80014	Oppgradering av veilys	0	0	0	0	525	625	625	625
80020	Anskaffelse trykkgjetsalmer 2024	0	0	0	0	500	0	0	0
80021/2273	Eip-prosjekt	0	0	2 270	2 270	1 305	0	0	0
80022	Kirketilskudd	0	0	0	0	1 250	0	0	0
80098	Diverse maskiner og utstyr	0	0	0	0	0	0	1 800	1 800
80099	Diverse påkostninger kommunale byg	0	0	0	0	0	1 875	3 125	3 125
8500	Fornyelse maskinpark fra 19	153	455	0	455	0	0	0	0
8512	Ny lastebil 2023	0	0	75	75	0	0	0	0
867	Kapitalinnskudd Etableringscenteret A	0	0	19	19	0	0	0	0
884	Kjøp gnr 15 bnr 116	4 947	0	0	0	0	0	0	0
90000	Ikke spesifisert vann og avløp i økonor	0	0	0	0	4 000	4 000	4 000	4 000
90001	Biologisk trinn renseanlegget	0	0	0	0	20 500	0	0	0
903	Brannstasjonen: Utvidelse 2022	76	6 000	-6 000	0	0	0	0	0
952	Egenkapitalkrav KLP	664	700	25	725	0	0	0	0
980	Hornåsen byggfelt, utbyggingsavtale	153	71	0	71	0	0	0	0
Sum fordelt		17 458	25 151	9 276	34 427	35 738	11 153	10 925	10 925

Tilskudd til andres investeringer, investeringer i aksjer og andeler, og utlån av egne midler, budsjett og regnskapsforskriften §5-5, 2. ledd

Tilskudd til andres investeringer							
<i>Budsjett og regnskapsforskriften §5-5,2. ledd</i>							
Tall i 1000 kroner	Regnskap 2022	Opprinnelig bud 23	Regulert budsjett 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
	153	2 571	2 571	1 403	153	0	0
Investeringer i aksjer							
<i>Budsjett og regnskapsforskriften §5-5,2. ledd</i>							
Tall i 1000 kroner	Regnskap 2022	Opprinnelig bud 23	Regulert budsjett 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
	664	700	744	750	750	750	750

Tilskudd til andres investeringer: kr 1 250 000,- (2024) er tilskudd til investering i bygg ved Evje kirke. Kr 153 000,- (2024 og 2025) gjelder utbyggingsavtale i Hornåsen.

Investeringer i aksjer gjelder egenkapitalandel KLP.

TEKSTDEL BUDSJETT 2023 OG ØKONOMIPLAN 2023 – 2026

Innledende kommentarer

Det legges fram felles tekstdel for årsbudsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027. Årsbudsjettet er første år av økonomiplanen.

Kommunestyret vedtar rammer for kommunens enheter i henhold til økonomireglementet. Detaljbudsjettet sendes ikke ut.

Kommuneplanens samfunnsdel er sydd sammen med økonomiplanen til et dokument. Ny samfunnsdel ble vedtatt i juni 2018. Vi har arbeidet med at det skal være sammenheng i planverket, slik at satsingsområder, mål, strategier og føringer som ligger i samfunnsdelen skal gjenspeiles i økonomiplanen og i årsbudsjettet.

Når vi ser på økonomiplanen for 2024 til 2027 samlet, er det et tilfredsstillende resultat i 2024 og 2025. De to siste årene i økonomiplanen er det negativt resultat, og vi vil måtte arbeide med å skaffe oss økonomisk handlingsrom og bærekraft i årene framover.

I tillegg til omtale av økonomiske forhold og finansielle måltall framover, har vi også tatt med kapitler om digitalisering, klima og beredskap. Dette er dimensjoner som blir svært viktige framover, og som derfor bør omtales spesielt i tekstdelen til årsbudsjett og økonomiplan.

Digitalisering og digital transformasjon

Digitalisering handler om å bruke teknologi til å fornye, forenkle og forbedre. Det er stort fokus på digitalisering av offentlig sektor, og store forventninger til kommunene fra nasjonalt hold.

For å sikre en bærekraftig utvikling av både kommunens økonomi og tjenesteproduksjon de neste årene blir vi nødt til å kontinuerlig vurdere hvordan vi jobber, og hvilken måte vi tilbyr tjenester på. I det lange løp er det åpenbart at vi ikke kan drive på samme måte som tidligere. Vi må finne nye og smartere måter å jobbe på. Vi må ta i bruk ny teknologi og utvikle tjenestene våre, og ressursene må kanaliseres der behovene er størst. Kommunen har som ambisjon at digitale løsninger skal bidra til kvalitet og effektivisering av tjenester. Hovedmålet er at innbyggere og næringsliv primært skal bruke digitale tjenester i dialog med kommunen, og alle som kan må ha tilgang til, og mulighet til å kunne bruke fremtidsrettede løsninger. På denne måten kan vi også bruke våre begrensede ressurser på en bedre måte for de som av ulike årsaker ikke har mulighet til, eller evner å benytte digitale løsninger.

I forhold til den sentrale rollen digitalisering har for utvikling av offentlige tjenester ser vi at vi er avhengig av samarbeid med andre. Evje og Hornnes kommune er fra 2023 med i det interkommunale IKT driftsselskapet IKT Agder, som eies av 14 kommuner på Agder, samt Agder fylkeskommune. IKT Agder er avtaleeier på, og drifter de fleste av systemene våre, samtidig som de er en strategisk samarbeidspartner på digitalisering og digital transformasjon. Nye anskaffelser og innføring av nye systemer skjer gjennom IKT samarbeidet.

I vår egen lokale digitaliseringsstrategi gjeldende fra 2019–2025 er det definert fem målområder som alle er i tråd med gjeldende nasjonal digitaliseringsstrategi «En digital offentlig sektor 2019–2025» hvor hovedmålet er å skape en enklere hverdag for innbyggere og næringsliv. De fem målområdene vi jobber mot er:

1. Brukeren i sentrum
2. Styrket digital kompetanse og deltagelse
3. Digitalisering som drivkraft for innovasjon og økt effektivitet
4. Effektiv digitalisering av offentlig sektor
5. Informasjonssikkerhet, personvern og dokumentasjonsforvaltning

Det er i 2023 startet opp arbeid med ny nasjonal digitaliseringsstrategi som er ventet klar i løpet av 2024. Her har departementet invitert til flere og brede innspillsrunder. Evje og Hornnes kommune deltar også i disse innspillsrundene gjennom både IKT Agder og det regionale digitaliseringsnettverket Digi Agder.

Det store fokuset på digitalisering og digital transformasjon i offentlig sektor gjør at det framover vil være behov for ny kompetanse, og det vil bli viktig for kommunen å bruke ressurser på både kompetanseheving og på å følge med på det som skjer, organisatorisk og teknologisk - nasjonalt og regionalt. Det bør forventes at ledere på alle nivå har en viss kompetanse både på digitalisering og teknologi for å kunne møte framtid utfordringene på best mulig måte.

Sikkerhet er også i denne konteksten viktigere og viktigere. Digitaliseringen av samfunnet gjør oss sårbare for bortfall av kritisk infrastruktur og kritiske samfunnsfunksjoner som strøm, mobilnett og internett. Det er en reell risiko for at vi som kommune kan bli utsatt for cyberangrep. Det er derfor viktig å jobbe kontinuerlig med informasjonssikkerhet og gjøre tjenestene robuste nok til å takle utfall av strøm, mobilnett og datasystemer.

Av konkrete tiltak i handlingsplanen kan vi nevne at det er satt av midler til nye, digitale trygghetsalarmer. Det ligger også inne satsing på velferdsteknologi og e-helse, og at vi skal arbeide for å motvirke digitalt utenforskap. Også tiltaket med å sørge for utbygging av fiber til utkantene (Dåsvannsdalen) ved hjelp av tilskuddsordning via Det Digitale Agder, vil være med å sikre at flest mulig av våre innbyggere har gode muligheter til å delta i den digitale utviklingen.

Klima

Ifølge FNs klimapanel vil en temperaturøkning på 1,5 °C føre til lengre varme årstider og kortere kalde årstider, og gi betydelig økt risiko for alvorlige konsekvenser for økosystemer, mennesker og samfunn over hele verden. Med en oppvarming på 2 °C vil ekstremvarme oftere kunne få alvorlige konsekvenser for jordbruk og helse. I Norge vil det bety et varmere og våtere klima med mer ekstreme temperaturer, nedbør og flom.

På klimatoppmøtet i Paris i 2015 forpliktet FN-landene seg til å begrense global oppvarming til maksimum 2 °C, og helst ikke mer enn 1,5 °C, sammenliknet med førindustrielt nivå. Rapporten viser at for å begrense oppvarmingen til 1,5 °C, må de globale utslippene av klimagasser reduseres med 40-50 % innen 2030 sammenliknet med 2010.

Ut fra de statlige planretningslinjer for klima og energiplanlegging, skal kommunene være foregangsinstans i arbeidet med å redusere klimagassutslipp, samt å ivareta klimatilpasning som hensyn i planlegging.

Kommunen kan gjennom sitt ansvar som planmyndighet, innkjøper, utbygger, og som eier og drifter av infrastruktur, bygg og vei spille en nøkkelrolle i bærekraftig samfunnsutvikling. På denne måten, og med bakgrunn i en ny klima- og energiplan, kan Evje og Hornnes kommune både skape gode lokalsamfunn for sine innbyggere og være en aktiv bidragsyter i å nå FNs bærekraftsmål.

Det blir også viktig å følge opp tiltakene vedtatt i klima- og energiplanen framover, og å sette av nødvendige ressurser. Av tiltak som konkret ligger inne i denne økonomiplanen kan vi nevne at det er satt av midler til energieffektivisering av kommunehuset. Det er også satt av midler i økonomiplanen til oppgradering av veilys, noe som vil redusere strømforbruket på veilysene i størrelsesorden 50–70 %.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Kommuner er pålagt et generelt og grunnleggende ansvar for ivaretagelse av befolkningens sikkerhet og trygghet innenfor sine geografiske områder. Kommuner må derfor være forberedt på ansvaret for å håndtere uønskede hendelser.

Evje og Hornnes kommune har gjennomført risiko- og sårbarhetsanalyser på flere nivå. Den har en beredskapsorganisasjon og et beredskapsplanverk som er tilpasset risiko – slik den har vært vurdert.

Uønskede hendelser oppleves det imidlertid som at det blir flere av. Spesielt som følge av værhendelser og en stadig større grad av sårbar kritisk infrastruktur som befolkningen og hele samfunnet gjør seg tilsvarende i større grad avhengig av. Ufred i nærområder har også gitt en påminnelse om hva som i verstefalls-scenarier kan skje og at slikt er kommuner sannsynligvis ikke nødvendig forberedt på.

Det har derfor blitt et merkbart større fokus på både samfunnssikkerhet, samfunnsberedskap og egenberedskap. For kommunen slår det ut i større grad av forventning til å være forberedt på og til å håndtere stadig flere og mer avanserte hendelsesscenarier.

I ny kommunestyreperiode skal kommuner gjennomføre ny overordnet risiko- og sårbarhetsvurdering. Den påbegynnes siste del av 2023 og vil legges frem for politisk behandling i 2024. I den sammenheng kan det være fornuftig å også vurdere om kommunens satsing på egen samfunnsikkerhet og beredskap, økonomisk og bemanningsmessig, står i stil til risikobildet.

Befolkningsutvikling

De siste årene har vi sett en slik utvikling i innbyggertallet:

01.01.2019	01.01.2020	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023
3638	3634	3619	3653	3904

Dette gir oss en folkevekst på 6,87 % i 2022, noe som i prosent er tredje høyest folkeveksten av alle kommuner i landet. Per 01.07. var folketallet 3959. Grunnen til at veksten er så stor, er at en del av de som er på akuttmottaket teller med i våre innbyggertall. Siste dato vi har sjekket var 30.10. Da var det totalt 3987 innbyggere, ser vi bort fra de på mottaket som er med i tallene er reelt tall 3777. Så det er en vekst sammenlignet med tiden før akuttmottaket ble åpnet. Det er i perioden også bosatt mange flyktninger i kommunen, dette har bidratt til veksten.

At vi har mange innbyggere knyttet til mottaket gjør at det er vanskelig å lage gode prognoser for befolkningsutviklingen framover. I forbindelse med budsjettering av rammetilskudd og skatt er utvikling i folketall viktig, og det er også viktig med fordeling på aldersgrupper for å kunne ha gode prognoser for disse inntektene. Vi har framskrevet befolkningen basert på opplegget til TBU - teknisk beregningsutvalg, inkludert økt flyktningetilstrømning i 2023. (Teknisk beregningsutvalg er et partssammensatt utvalg for rapportering, statistisk bearbeidelse og faglig vurdering av data som gjelder økonomien i kommunene og fylkeskommunene). Ettersom vi ikke vet hvor lenge akuttmottaket vil bestå, har vi tatt høyde for at dette legges ned i løpet av andre halvår 2024, og justert for dette. Basert på dette har vi regnet med følgende folketall framover:

01.01.24	3 958
01.01.25	3 786
01.01.26	3 792
01.01.27	3 797

Når det gjelder endringer i aldersgrupper, vil det bli en kraftig økning i personer over 67 år. Dette ser ut til å bli rundt 45 personer. Gruppen 80 til 89 år går fra 167 per 01.07.23 til 195 per 01.07.26, altså en økning på 28 personer.

Barn i grunnskolealder ser ut til å få en nedgang, på ca. 40 barn, dette er utenom nedgangen som kommer når akuttmottaket legges ned. Noe som er positivt er likevel at når det gjelder barn fra 0-5 år, viser prognosene nokså stabile tall fra 23 til 26.

Økningen i eldre vil måtte gjenspeile seg i ressurstildeling til omsorgstjenestene, samtidig som man må se på hvordan de skal organiseres og utøves for å møte de økte behovene. Redusert antall barn i grunnskolealder vil gjøre at man også må se på den totale ressurstildelingen til dette området.

Finansielle måltall i framlagt budsjett/økonomiplan

I september i 2021 ble det fastsatt finansielle måltall for Evje og Hornnes kommune. Vedtaket var som følger:

- Administrasjonen bør legge fram et budsjettforslag med minimum 1,00 % netto driftsresultat. Netto driftsresultat i denne sammenheng skal være korrigert for bundne fond.
- I budsjettet bør minimum 15 % av utgiftene til investeringer finansieres via egenkapital, det vil si via fond, overføring fra drift eller salg av eidegdom / andre inntekter i investeringsregnskapet. Tilskudd til konkrete investeringsprosjekter kommer i tillegg.
- Kommunens disposisjonsfond skal være på minimum 8,5 % av driftsinntekter.
- Lånegjeld (utenom startlån og finansielle leasingavtaler) bør være på maksimum 80 % av brutto driftsinntekter.

I måltallene er det altså tre «bør» og et «skal». «Skal» gjelder disposisjonsfond, da det vurderes som svært viktig å ha disposisjonsfond for å ha handlefrihet.

Her følger en gjennomgang av måltallene.

Netto driftsresultat

Teknisk beregningsutvalg, som er et partssammensatt utvalg som ser på kommunal og fylkeskommunal økonomi, anbefaler at kommunene minst bør ha et netto driftsresultat på 1,75 % for å sikre en bærekraftig økonomi i kommunene.

Da våre finansielle måltall ble laget ble KS sin modell for beregning av anbefalt netto driftsresultat og disposisjonsfond benyttet. Dette er en modell som beregner hvordan vi bør ligge an for å holde en stabil tjenesteproduksjon, og med tallene vi hadde i økonomiplanen for 2020–2023 kom vi fram til 1 %. I etterkant av dette vedtaket er blant annet anslaget for investeringer økt noe, uten at vi har beregnet på nytt. Økte investeringer vil gi økt krav til netto driftsresultat, så trolig bør vi ligge noe høyere nå. Finansielle måltall vil på et tidspunkt bli framlagt for nytt kommunestyre.

Vi bør uansett minst ha 1 % eller mer i netto driftsresultat dersom man ser dette i gjennomsnitt over flere år. Enkeltår med spesielle utfordringer kan selvsagt avvike fra normen. Det er viktig over tid å legge fram et budsjett som har buffere som kan brukes gjennom året, og som gjør at en har muligheten til å sette av til fond både til investeringer og til spesielle utfordringer i driftsregnskapet.

Økonomiplanen vi legger fram oppfyller kravet for 2024 og 2025, men ikke for de to siste årene i økonomiplanperioden:

Netto driftsresultat	2024	2025	2026	2027
Driftsinntekter	-430 639	-421 689	-414 155	-411 414
Driftsutgifter	437 066	429 506	423 162	422 221
Brutto driftsresultat	6 427	7 817	9 008	10 806
Brutto driftsresultat i %	-1,49	-1,85	-2,17	-2,63
Netto finansutgifter	5 938	7 130	11 448	11 323
Motpost avskrivninger	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Netto driftsresultat	-7 635	-5 052	456	2 129
Netto driftsresultat i %	1,97	1,22	-0,09	-0,49
Netto driftsres. korr. for bundne fond	-7 833	-5 470	670	2 356
Korrigert netto driftsresultat i %	1,82	1,30	-0,16	-0,57
<i>Tall fra økonomiplan 23-26</i>	<i>0,25</i>	<i>0,55</i>	<i>0,09</i>	

Som vi ser er tallene bedre i 2024 og 2025 enn i framlagt økonomiplan for 23-26, mens 2026 er noe dårligere. Trenden er den samme, med lavere resultater mot slutten av økonomiplanperioden. 2026 og 2027 er saldert med disposisjonsfond.

Kommunen må framover ha fokus på hvordan en kan utnytte de ressursene som finnes mest mulig effektivt; det kan ikke påregnes at vekst vil dekke økte kostnader. Man må også forsøke å holde investeringene på et lavest mulig nivå.

Disposisjonsfond

I de tabellene som følger for disposisjonsfond og lån er inntektene justert opp med 10 mill., dette gjelder forventede syke-/fødselspenger som ikke er budsjettert. Det er gjort fordi slike inntekter er med når man i etterkant ser hvordan man ligger an i forhold til måltallene. Vi mener derfor det er logisk å også ta dem med nå.

For økonomiplanen er det følgende anslag når det gjelder disposisjonsfond: (alle tall i hele 1000)

Disposisjonsfond i % av inntekter	2024	2025	2026	2027
Totale inntekter	440 639	431 689	424 155	421 414
Disposisjonsfond 01.01	54 500	56 810	60 868	60 198
Avsetning til disposisjonsfond	2 310	4 058		
Bruk av disposisjonsfond			-670	-2 421
Disposisjonsfond 31.12	56 810	60 868	60 198	57 777
Disposisjonsfond i % av inntekter	12,89	14,10	14,19	13,71

Det er da beregnet omtrent hvor store disposisjonsfondene vil være ved årsskiftet 2023/2024, og deretter tatt utgangspunkt i avsetning/bruk per år. Vi vil da ligge godt an i forhold til det finansielle måltallet som finnes på dette området. Det er imidlertid viktig å være klar over at også enhetsfond ligger inne i totale disposisjonsfond, og det er vanskelig å si hvordan disse vil bli benyttet framover.

Inntektene har gått opp, men vi ligger likevel bedre an enn i forrige økonomiplan, da vi lå mellom 10,21 % og 10,58 % i hele økonomiplanperioden. Grunnen til dette er at vi hadde større fondsbeholdning ved inngangen til 2023 enn tallene som lå i økonomiplanen. Det ser også ut til at avsetningen i 2023 blir høyere enn det som lå i forrige økonomiplan.

Merk at vi har et svært stort positivt premieavvik på pensjon i balansen. Dette utgjør over 43 mill., og ligger som et krav i balansen, men det skal utgiftsføres igjen i løpet av de kommende årene. Dette har innvirkning på likviditet, og på hvor mye midler vi bør ha på fond, se omtale under kapitlet om lønn, pensjon og prisvekst.

Gjeldsutvikling og måltall for gjeld

Med de investeringene som er lagt inn i økonomiplanen, er det lagt opp til følgende låneopptak framover (utenom startlån):

2024: 24 500 mill.
 2025: 8 500 mill.
 2026: 9 500 mill.
 2027: 9 500 mill.

Tabellen under viser utvikling i lånegjeld med planlagte låneopptak i økonomiplanen: (alle tall i hele 1000)

Gjeld i % av driftsinntekter	2024	2025	2026	2027
Totale inntekter	440 639	431 689	424 155	421 414
Gjeld 01.01	289 077	300 351	295 133	290 876
+ Nytt lån	24 500	8 500	9 500	9 500
- Avdrag	-13 226	-13 718	-13 757	-13 906
Gjeld 31.12	300 351	295 133	290 876	286 470
Gjeld i % av driftsinntekter	68,16	68,37	68,58	67,98

Vi ligger godt under 80 % i hele økonomiplanperioden, mens vi i forrige økonomiplan lå tett opp mot 80 %. Inntektene er langt høyere enn det som lå til grunn i forrige økonomiplan, og det bidrar til at gjeld i prosent av inntekt går ned.

Det er lagt opp til at vi i perioden 25 – 27 skal betale høyere avdrag enn det vi tar opp i nye lån. Dette bidrar selvsagt også positivt på gjeld i forhold til inntekter.

Slik det ser ut nå, vil vi legge omtrent 800 000,- over minsteavdrag på lån i 2024. Når økonomien blir strammere, vil det være mulig å vurdere å betale mindre ned på gjeld. Per nå er det ikke lagt opp til det.

Egenkapital i investeringer

Når det gjelder egenkapital i investeringer, ligger vi under måltallet i 2026 og 2027 (tall i hele 1000):

Egenkapital	2024	2025	2026	2027
Egenkapital i % av investeringer	16,67	16,19	7,32	7,72
Egenkapital består av:				
Overføring fra drift	5 524	1 412		65
Salg av fast eiendom/driftsmidler	200	200	720	700
Mottatte avdrag på lån (utenom startlån)	30	30	30	30

Dersom vi skulle hatt en høyere egenkapital og 2026 og 2027, måtte vi budsjettert med overføring fra drift i stedet for låneopptak. Dette måtte vi i så fall finansiert ved bruk av disposisjonsfond. Imidlertid har vi valgt å skjerme disposisjonsfondene, og heller låne noe mer. Dette er for å bedre kommunens handlefrihet ved at det er midler på frie fond. Vi ser også at anslagene for gjeld ligger under 70 % i hele økonomiplanperioden, slik at vi per nå ikke nærmer oss taket.

Andre vesentlige langsiktige forpliktelser – vesentlige beløp

Vi skal i henhold til økonomibestemmelsene sette opp en oversikt over andre langsiktige forpliktelser, som leie og leasing avtaler, og tilskudd. Vi har også lagt inn forventede tilskudd til interkommunale samarbeid som vertskommunesamarbeid, IKS-er med videre.

Tabellen er som følger:

Andre langsiktige forpliktelser - utenom lån

Forventede utgifter i 2024-kroner, og hele 1000

De fleste avtalene er løpende, og kan endres i løpet av perioden

Type avtale	2024	2025	2026	2027
IKT Agder	9 600	8 400	8 400	8 400
Setesdal Brannvesen IKS (inkl. feiervesen)	5 073	5 150	5 180	5 461
Setesdal Miljø og Gjenvinning IKS	7 725	7 725	7 725	7 725
Agder kommunerevisjon IKS	1 013	1 013	1 013	1 013
Interkommunalt barnevern	18 880	18 880	18 880	18 880
Interkommunalt PPT	2 485	2 485	2 485	2 485
Setesdal Interpolitiske råd	1 300	1 300	1 300	1 300
Aust-Agder museum og arkiv IKS - driftstilskudd museum	1 414	1 414	1 414	975
Gjestelever/gjestebarn i barnehage	382	287	218	121
Jordmor	550	550	550	550
Krisesenter/støttesenter incest/sekssuelle overgrep, Kristiansand kommune	255	255	255	255
Legevakt Arendal	810	810	810	810

Nav stat, lederlønn	526	526	526	526
Agder sekretariat	175	175	175	175
Setpro AS driftstilskudd	1 820	1 820	1 820	1 820
Setpro AS, Aktiv i Evje og Hornnes	850	850	850	850
Slamtømming	719	719	719	719
Private fysioterapeuter	1 100	1 100	1 100	1 100
Veterinærvakt	505	505	505	505
Tilskudd private barnehager	2 400	2 400	2 400	2 400
Tilskudd Evje og Hornnes Sokn	4 873	3 992	3 992	3 992
Frivilligsentralen	326	326	326	326
Tilskudd Otrahallen AS	100	100	100	100
Otra IL, driftstilskudd	175	175	175	175
Tilskudd til løypekjøring, Otra IL	50	50	50	50
Diverse husleie med private mv (ca.)	7 000	6 950	6 950	6 950
Oppmålingstjenester	416	416	416	416
Leasing av biler	622	622	622	622
Brøyting	2 000	2 000	2 000	2 000
Diverse lisenser mv ikt	1 563	1 563	1 563	1 563
Skoleskyss	2 078	2 078	2 078	2 078
Diverse løpende avtaler ventilasjon, driftsovervåkning VA	2 836	2 836	2 836	2 836
Halleie Otrahallen ungdom, tilskudd Otrahallen	575	575	575	575
Leie Otrahallen, kroppsøving med videre	200	200	200	200
Totalt	79 295	78 246	78 207	77 953

Frie inntekter 2023 – utvikling for landet som helhet for Evje og Hornnes spesielt

Dette avsnittet sier litt om hva de frie inntektene skal dekke på landsbasis, og spesielt om utviklingen i Evje og Hornnes kommune. Dette er ut fra regjeringens framlegg til statsbudsjett, og det kan skje endringer før dette er endelig vedtatt.

Vekst i frie inntekter for kommunesektoren er beregnet til 6,4 milliarder, herav 5,1 mrd. til kommunene og 1,3 til fylkeskommunene. Veksten er over det intervallet som ble angitt i kommuneproposisjonen 2024, der det ble sagt 5,6 – 5,9 mrd. Dette må sees i sammenheng med at anslaget for pensjonskostnader som finansieres med frie inntekter er økt med 0,8 mrd.

Anslag på deflator (lønns- og prisvekst) er 4,3 %, hvorav 4,9 % på lønn og 3,4 % på pris.

Tabellen under sier litt om hva veksten i frie inntekter skal dekke, også sett opp mot kommune- og fylkeskommunen som kom i mai i år.

Økt handlingsrom (reell vekst) (i mrd. kr)	Komm.prp. 24	Statsbud. 24	Herav kommunene	Herav fylkeskommunene
Realvekst i frie inntekter	5,6 – 5,9	6,4	5,1	1,3
Merkostnader demografi*	-3,9	-3,9	-3,1	-0,8

Merkostnader pensjon	-1,2	-2,0	-1,8	-0,2
Satsinger innenfor vekst i frie inntekter	-0,6	-0,6	-0,3	-0,3
Økt handlingsrom	-0,1 -0,2	-0,1	-0,1	0

*I kommuneproposisjonen for 2024 ble det anslått en vekst i kommunesektorens demografikostnader på 4,6 mrd. 2023-kroner. Av dette var 3,8 mrd. knyttet til tjenester som blir finansiert av de frie inntektene, noe som utgjorde 3,9 mrd. 2024-kroner.

** Videre ble det anslått en vekst i kommunesektorens samlede pensjonskostnader på ca. 1,2 mrd.

Dette gir et redusert handlingsrom på 0,1 mrd. for kommunene samlet. Utslagene for enkeltkommuner kan være helt annerledes.

Når det gjelder vekst i frie inntekter, er det slik at etter oppgavekorrigering i inneværende år kommer Evje og Hornnes kommune ut med en vekst på 7,8 %. Snittet for Agder er 4,5 % og for landet 4,7 %. Dette betyr at vår vekst er høyere enn gjennomsnittet.

Fra 2023 til 2024 har vi nedgang i kostnadsnøkkelen i vår kommune. Etter beregningene i inntektssystemet med befolkningssammensetning og så videre, skal vi bli 1 % «rimeligere» å drive. I utgangspunktet skulle dette bety nedgang i våre inntekter. Men siden vi har så høy befolkningsvekst, får vi i stedet en oppgang i inntektene.

Telemarksforskning har regnet på «avvik» på innbyggertilskuddet som følge av befolkningsutvikling – det vil si hvor mye mer inntekt får en kommune på grunn av flere innbyggere/eventuelt hvor mye taper en kommune som følge av færre innbyggere. Agder totalt kommer ut med en «merinntekt» på 18,355 mill., og av dette utgjør vår andel 6,294 mill. Den høye befolkningsveksten gjør også at vi får veksttilskudd gjennom rammetilskuddet, dette utgjør 2,675 mill.

Annet om vekst i frie inntekter, korreksjoner av/særskilte fordelinger i rammetilskuddet

Andre satsinger og korreksjoner i rammetilskuddet

I forbindelse med beregning av rammetilskuddet til kommunene blir det foretatt diverse korreksjoner, og disse har utslag på våre inntekter. Dette er ikke øremerkede midler, men det er midler som går inn i vår ramme for å dekke beregnede utgifter på et område, eller uttrekk dersom vi ikke lenger har / har mindre beregnede utgifter til et område.

Økning av ramme:

- Gratis deltids plass SFO 2. trinn, helårseffekt kr 772 000,-
- Diverse korrigeringer ny opplæringslov kr 42 000,-
- Økte veiledende satser økonomisk sosialhjelp kr 203 000,-
- Gratis barnehage for 3. barn, helårseffekt kr 16 000,-
- Reduksjon foreldrebetaling barnehage kr 1 067 000,-
- Endringer kontantstøtten, konsekvenser for barnehage kr 79 000,-
- Pasienttilpasset basistilskudd, helårseffekt kr 210 000,-
- Reversert trekk ekstraordinære inntekter konsesjons-Kraft kr 978 000,-
- Diverse korreksjoner kr 30 000,-

Reduksjon av ramme:

- Statlig/private skoler, endring i elevtallet kr 107 000,-
- Nedjustert pensjonspåslag til private barnehager kr 38 000,-
- Engangsbevilgning 23 vaksinasjon Covid 19 kr 53 000

Samlet korreksjon er pluss 3,199 mill.

Det er også noen saker som er gitt særskilt fordeling i rammetilskuddet, det betyr at midlene holdes utenfor den vanlige fordelingen av midler i inntektssystemet. Grunnskoletilskuddet, der kommunen får tilskudd etter antall grunnskoler, er størst og utgjør kr 1 623 000,-. Kompensasjon for ansvars- overtakelse barnevern ligger som særskilt fordeling med kr 755 000. Dette er en kompensasjon som går til kommuner som tapte mye på omleggingen av barnevernet, der kommunene fikk et større ansvar, og også et større økonomisk ansvar for blant annet barn plassert av barnevernet. Helsestasjons- og skolehelsetjeneste utgjør summen kr 844 000,-, dette utgjør prisjustering fra 2022 til 2023. Den totale økningen som er tilført gjennom flere år er innarbeidet i våre budsjetter.

Vi har også fått tilbakeført 937 000,- vedr. gradert basistilskudd. Gradert basistilskudd ble innført fra 2017, og gjorde at ikke alle kommuner mottok fullt basistilskudd som del av rammetilskuddet. Begrunnelsen var at de kunne slått seg sammen med andre og fått mindre smådriftsulemper. Fullt basistilskudd var i 2023 19,9 mill. Regjeringen har for 2024 fordelt 100 mill. av veksten i frie inntekter til de kommunene som taper mest på graderingen av basistilskuddet – kommuner med netto tap på mer enn kr 300 per innbygger får i 2024 kompensert 1/3 av tapet utover 300 kr per innbygger.

Når det gjelder satsinger innenfor veksten i frie inntekter, er det for vår kommune beregnet kr 126 000,- til psykisk helse og rus, og kr 34 000,- til helsestasjons- og skolehelsetjenester. Dette er midler som ikke er øremerket, men der det er en forventning om at midlene tilføres området. I dette budsjettforslaget er midlene tilført områdene som styrking av budsjettet.

Regjeringen skal våren 2024 ha en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet. Dette kan føre til endringer om omlegginger framover.

Ressurskrevende brukere

Når det gjelder ressurskrevende brukere, er dette enkeltbrukere som har en høy kostnad for hver kommune, og der man utover en egenandel (innslagspunkt) får refundert 80 % av lønnsutgiftene. Innslagspunktet for 2024 vet vi ikke sikkert, men det kan beregnes til 1,687 mill.

Vi har to brukere på denne ordningen i budsjettet for 2024, og kommunens netto utgifter er budsjettet med rett i underkant av 7,200 mill.

Skatt og rammetilskudd i økonomiplanperioden

Vi benytter KS sin prognosemodell for å beregne skatt og rammetilskudd, med noen endringer. Skatt og rammetilskudd er forventet å utvikle seg slik:

Prognose (alle tall i hele 1000)	2024	2025	2026	2027
Skatt på inntekt og formue	114 358	109 769	110 314	110 817
Naturressurskatt	1 100	1 100	1 100	1 100
Rammetilskudd	183 758	186 864	181 909	181 300
Sum	299 216	297 733	293 323	293 217

Det er tatt følgende forutsetninger/gjort følgende endringer:
I modellen fra KS brukes snitt for kommunes skattetall siste 3 år.

For årene 2025 til 2027 er det lagt inn en realvekst i frie inntekter på 3,0 mrd. Kr eller 0,8 % (dvs. noe utover demografikostnadene i makro.) Hva man skal legge inn av vekstanslag framover (2025-27) vil avhenge av hva man tror om befolkningsutviklingen framover. Framskrivningene for landet (i prognosemodellen) bygger på SSB MMMM fra 2022, justert for utviklingen i 2022 og økt flyktningetilstrømning for 2023 (middels alternativ for folkevekst fra Statistisk Sentralbyrå).

Uten flyktninger er det sannsynlig at demografikostnadene framover vil være lavere enn i 2024, men økende utover i perioden som følge av at 1946-generasjonen (som var et stort fødselskull) passerer 80 år. Hvis flykningetilstrømmingen vedvarer og eldrebølgen slår inn for fullt mot slutten av perioden kan demografikostnadene bli over 3 mrd. Her er det naturligvis stor usikkerhet.

Hos oss vil det også få stor betydning for disse inntektene hvor lenge akuttmottaket består, fordi det vil gi nedgang i folketallet når det legges ned. Som nevnt i avsnittet om befolkningsutvikling har vi per nå forutsatt at det består til høsten 24. Dersom det blir lenger, vil det bli endringer i skatt og rammetilskudd for perioden 25-27.

I 2024 har vi fått tildelt kr 700 000,- i skjønn. Dette er ikke videreført i perioden, framover er det lagt inn kr 200 000,- per år.

Det er ellers verdt å merke seg at vi har hatt en svært stor økning i inntekter fra skatt og rammetilskudd. I opprinnelig budsjett for 2023 var skatt og rammetilskudd anslått til 260,200 mill., ligger vi nå på nesten 299,200 mill. Dette er en økning på ca. 15 %.

Andre overordnede temaer

Eiendomsskatt, konsesjonskraft og naturressursskatt

I Evje og Hornnes kommune er det eiendomsskatt iht. eiendomsskatteloven 3c: "*berre på kraftverk, vindkraftverk, kraftnett og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum*".

Vi har mottatt ikke eiendomsskattegrunnlaget for 2023 for kraftverkene, så vi har ikke oppdaterte tall. Vi har lagt til grunn samme inntekter i 2024 som i 2023, og budsjetterer dermed med totalt 6,305 mill. i 2024.

For 2023 bidrar Fennefoss kraftverk med 1,36 mill. i eiendomsskatt. Eiendomsskatten for 2024 bygger på skatteåret 2022, og det betyr at eiendomsskatten for Fennefoss vil ta utgangspunkt i investert kapital per 31.12.2022. Dette kan gi et noe høyere beløp for dette kraftverket isolert sett for 2024. Vi har likevel valgt å legge oss på samme nivå totalt sett.

Så er det slik at når anlegget settes i produksjon vil eiendomsskatten gå ned i alle fall de første årene. Vi har derfor budsjettert med kr 625 000,- lavere per år for perioden 25 – 27. Dette skal være et forsiktig anslag – i 2014 ble det beregnet at Fennefossen skulle gi 1 mill. i inntekter på eiendomsskatt, når anlegget blir satt i produksjon.

I tillegg til Fennefossen er også Vegusdal (Flateland) kraftverk under utvikling, og dette vil også gi eiendomsskatteinntekter på sikt.

Når det gjelder konsesjonskraftsinntekter, har vi for 2024 forholdt oss til prognose fra Konsesjonskraft IKS, der inntekten ligger på kr 4 400 000 i hele perioden. Det kan nevnes at for perioden etter 2027 forventes det at inntekten går ned med kr 1 000 000,-.

Når det gjelder naturressursskatt, der kommunen i 2022 mottok 1,034 mill., ble det i 2014 anslått at Fennefoss kraftverk kunne gi kr 580 000,- i naturressursskatt. Naturressursskatt er imidlertid gjenstand for utjevning gjennom det kommunale inntektssystemet. Det er derfor heller ikke lagt inn noen økning på dette området, det er budsjettert med 1,100 mill.

Kraftfond (konsesjonsavgifter)

Konsesjonsavgifter er bundne midler, koblet opp mot næring. Vi mottar årlige konsesjonsavgifter. Vi har også et næringsfond der grunnkapitalen ikke kan benyttes. Dette utgjør til sammen kommunens kraftfond.

Midlene kan brukes i henhold til reglene vedr. kraftfond. De kan bl.a. brukes til å dekke renter og avdrag på investeringer som er gjort i tråd med fondets formål, til kommunal infrastruktur, og til å lønne

næringsmedarbeider. Ut fra dette brukes årlig i økonomiplanperioden kr 700 000,- av fondet, koblet opp mot utbetaling til Setesdal interpolitiske råd.

Evje handels- og serviceforening har fått midler fra Evjemoen Næringspark/kommunen i 2023 – til et prosjekt som skal vare i 3 år fra våren 2023. Prosjektet går ut på å styrke samarbeidet og kommunikasjonen mellom Evje handel og Evje og Hornnes kommune, samt gi foreningen mer ressurser for å øke handelen i Evje sentrum og styrke det lokale næringslivet. Det skal være ansatt en person i 40 % for å lede prosjektet. Den ansatte vil fokusere på å introdusere nye tiltak for å øke handelen, forbedre samarbeid og kommunikasjon, og styrke foreningens tilstedeværelse på sosiale medier. Prosjektet vil også involvere andre lokale aktører som jobber med turisme og markedsføring av regionen. Det foreslås at det brukes 200 000 av næringsfondet til dette prosjektet i 2024. Det er også satt av midler til dette formålet i 2025.

Når det gjelder næringsfondet, kan det anslås slik utvikling i økonomiplanperioden med de utgiftene som ligger inne per nå. Det er beregnet et anslått fond 01.01.24.

(alle tall i hele 1000)	2024	2025	2026	2027
Grunnkapital, bundet	3 150	3 150	3 150	3 150
Fri del 0101	1 257	1 430	1 533	1 838
Konsesjonsavgift	847	847	847	847
Bruk	-900	-900	-700	-700
Avkastning	226	156	157	159
Avsatt til fondet	1 073	1 003	1 004	1 006

Lønn, pensjon og prisvekst

Årslønnsvekst for 2024 er i statsbudsjettet anslått til 4,9 %. Overhenget er beregnet til 1,8 %. Dette er allerede innarbeidet i enhetenes budsjetter. Vi står da igjen med 3,1 %, hvorav glidning utgjør 0,2%. Glidning skal også i det alt vesentlige være innarbeidet (ansiennitetsopprykk), så vi går ut fra en avsetning på 3 %, avsatt på sentral konto. Det er da satt av 6,000 mill.

Når det gjelder pensjonsutgiftene, skal vi ifølge prognoser betale ca. 30,367 mill. totalt til Kommunal landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK). Kostnaden, etter at premieavviket er bokført, blir ca. 28,524 mill. Det er en kraftig økning i kostnaden fra 2023, der vi opprinnelig beregnet kostnader etter premieavvik til 23,540 mill.

En svært stor forventet «inntekt» på premieavviket i 2023 gjør at premieavviket i kommunens balanse, som ved inngangen til 2023 er på 25,488 mill. i starten av 2024 vil være på 43,365 mill., bokført som et krav. Dette gjør at i 2024 går amortisering (utgiftsføring) av tidligere års premieavvik går opp med nærmere 2,700 mill.

Problemet med inntektsføring av premieavvik er at det bidrar til et regnskapsmessig mindreforbruk som kan settes av til fond, eller brukes direkte til formål i driftsregnskapet. Men ettersom dette er inntekter vi aldri vil få inn vil bruk av et slikt fond eller mindreforbruk redusere likviditeten på sikt – vi kan bruke midler vi i prinsippet ikke har. På grunn av dette har vi satt av midler til et pensjonsfond. Per 01.01.22 var dette på 17,859 mill., og det er planlagt å sette av ytterligere 7,545 i 2023. Pensjonsfondet vil etter dette være på ca. 61 % av det balanseført premieavviket, mens totale disposisjonsfond ved inngangen til 2024 er beregnet til ca. 54,500 mill.

Det er viktig å være klar over at pensjonsfondet er et ordinært disposisjonsfond som kan brukes til andre formål, det er ikke bundet.

Prisvekst er beregnet til 3,4 %. Enhetene har dette året får kompensert for prisvekst i sine driftsbudsjetter. Dette har ikke vært praktisert på svært mange år, og ført til at på en del områder har lønn etter hvert blitt en svært stor del av kostnadene.

Finans - renter og avdrag og utbytte

Avdragene går opp fra 12,176 mill. i revidert budsjett i 2023 til 13,226 mill. i 2023. Det vises til omtalen under gjeldsutvikling og måltall for gjeld.

Når det gjelder renteutgifter, har vi sett til Kommunalbankens prognoser. Vi har brukt følgende renter på lån i økonomiplanperioden:

2024	2025	2026	2027
5,35 %	4,95 %	4,35 %	4,28 %

Renteutgifter ordinære lån (utenom startlån) er budsjettert med 13,749 mill. i 2024. I 2027 er det budsjettert med 12,018 mill.

Økte renter gir også økte renteinntekter på våre innskudd. Mens vi i 2023 budsjetterte med kr 3 480 000,- i opprinnelig budsjett, er budsjettet for 2024 lagt på kr 4 700 000,-.

Når det gjelder utbytte fra Agder Energi, er utbytte for 2024 kjent, da det bygger på resultat for 2022. Det er fastsatt for Evje og Hornnes kommune til 17,465 mill. Inne i denne summen ligger også at for årene 2023, 2024 og 2025 skal Agder Energis eiere ha et ekstra utbytte på 367 mill. per år, på grunn av høyt resultat i 2021.

For de kommende årene er det vanskelig å vite hvordan det vil bli. Per andre kvartal i år var resultatet på linje med i fjor. Så kommer også 367 mill. ekstra også i 2025, som fordeles etter gammel eierandel i Agder Energi, på 1,52%. Vi har etter en vurdering lagt utbyttet 1 mill. lavere i 2024 enn i 2023, det tilsvarer et resultat på litt under 1,4 mrd., der 70 % blir fordelt til utbytte.

For årene deretter er utbyttet lagt på 11 mill. Dette tilsvarer at selskapet har et resultat størrelsesorden 1,4 mrd., og deler ut 70 % av dette i utbytte. (vår eierandel er 1,118% i Å Energi)

Totale finansinntekter og utgifter kan da framstilles slik:

Finansinntekter:

Prognose finansinntekter (alle tall i 1000)	2024	2025	2026	2027
Utbytte Å Energi	17 465	16 465	11 000	11 000
Ordinære renteinntekter	4 700	4 300	3 750	3 700
Renteinntekter startlån	1 591	1 812	1 818	2 002
Forsinkelsesrente, inntekt	30	30	30	30
Andre renteinntekter	10	10	10	10
Totalt	23 796	22 617	16 608	16 742

Finansutgifter:

Prognose finansutgifter (alle tall i 1000)	2024	2025	2026	2027
Avdrag ordinære lån	13 226	13 718	13 757	13 906
Renteutgifter ordinære lån	14 749	14 109	12 360	12 018
Renteutgifter startlån	1 759	1 921	1 938	2 142
Totalt	29 734	29 748	28 056	28 066

Startlån

Tabellen over viser at både renter på startlån og renter inn fra låntakere er økende i økonomiplan perioden, og det er fordi vi budsjetterer vi med å låne ut 8 mill. per år. Dette er mer enn utlånet har vært de siste årene. I 2021 ble det lånt ut 1,343 mill., i 2022 0,775 mill. Per nå er det lånt ut 5,249 mill. i 2023, så her har det vært en klar økning. Vi velger derfor å budsjettere med et noe høyere utlån.

Det er likevel ikke lagt inn nytt låneopptak før i 2025. Dette er fordi vi per dags dato har mye midler stående som ikke er lånt ut.

Når det gjelder avdrag inn fra låntakere og betaling på lån er det budsjettert med slik utvikling:

Prognose Startlån (alle tall i 1000)	2024	2025	2026	2027
Avdrag til Husbanken	1 510	1 637	1 880	2 130
Avdrag fra låntakere	1 010	1 240	1 400	1 585

Det er stor usikkerhet knyttet til disse tallene.

Til opplysning kan det nevnes at renter på startlån og fra våre låntakere føres i driftsregnskapet, mens utlån, avdrag på utlån og avdrag inn fra våre låntakere skal føres i investeringsregnskapet.

Arbeidet med budsjett/økonomiplan 2024 - 2027

Dette avsnittet beskriver arbeidet med budsjettet og økonomiplanen fram til det nå legges fram for politisk behandling.

Budsjettrundskrivet gikk ut i juni. Her ble hovedutfordringene med kommende budsjett og økonomiplan gjennomgått. Det ble vist til at kommunesektoren vil måtte tilpasse seg endringer i befolkningen, der det blir flere eldre og færre barn og unge. Det ble vist til at kampen om arbeidskraften hardner til. Det ble også sagt noe om gjeld som har økt over flere år. Det ble sagt noe om at interkommunale samarbeid kan redusere handlefriheten fordi vi på disse områdene har mindre mulighet til å gjøre endringer som påvirker kostnadene, samtidig som vi som en liten kommune er avhengig av slikt samarbeid. Digital transformasjon og endrede krav og behov ble omtalt.

Det ble også slått fast at nye budsjetterammer skulle fastsettes ved at man først laget et budsjett med samme tjenestenivå som i dag, korrigert for naturlige svingninger i oppgaver (for eksempel antall brukere, bortfall av/økne tilskudd og så videre). Dette gir følgende oppsett for fastsettelse av nye rammer:

Budsjett 2023

+/- korrigerer for naturlige svingninger

+ lønnsvekst/prisvekst

+/- endringer i vedtatt økonomiplan/handlingsplan

+/- andre nødvendige justeringer, f.eks. på grunn av politiske vedtak

Rent framskrevet budsjett

- eventuelle innsparinger

= Nye budsjetterammer

Det ble ikke lagt opp til konkrete innsparinger og kutt, men ble sagt at vi ville se på det som ble levert i forbindelse med fjorårets budsjett. Det ble også sagt at vi ville se på om det var andre grep vi kunne gjennomføre i organisasjonen som ville få effekt på lengre sikt.

Enhetene skulle da legge fram et budsjett med samme tjenestenivå som i 2023. Det er viktig å være klar over at et budsjett med samme tjenestenivå som i dag kan inneholde store naturlige svingninger som skyldes f.eks. flere eller færre brukere, elever, barnehagebarn osv. Det er også gråsoner mellom det som er naturlige svingninger og det som er innsparinger.

Selv om det ikke har vært kutt og innsparinger er det lagt opp til at ressursene i kommunen skal utnyttes effektivt, og det er lagt opp til nøkternhet. Enhetene har dessuten gjennom mange år effektivisert ved at de ikke har fått tilført ordinær prisvekst. Det har de siste årene vært sterk prisvekst, og dette har blitt merkbart. For 2024 er det derfor valgt å tilføre prisvekst på varer og tjenester i tråd med prisveksten i deflator, som er beregnet til 3,4 % på varer og tjenester. Når det gjelder lønn, er det kompensert for lønnsvekst i faste stillinger, men det er ikke lagt inn samme økning på vikarbudsjetten. Det betyr at på dette området har det i praksis skjedd en innstramming.

Når vi ser inn i økonomiplanen vil fortsatt effektivisering og videre innsparinger bli nødvendig. Å tilpasse økonomien kan gjøres på flere måter:

- Vi kan kutte på alle enheter og tjenester («ostehøvelprinsippet»). Dette er en øvelse som vil bli vanskeligere og vanskeligere år for år, og på sikt vil det føre til at vi jevnt over yter dårligere tjenester.
- Vi kan forsøke å øke inntektene. Det mest opplagte og vanlige grepet på dette området, er å innføre eiendomsskatt. (Vi har per i dag bare eiendomsskatt på kraftverk med videre).
- Vi kan se på strukturelle tilpasninger av våre tjenester.
- Vi må forsøke å holde investeringene på et lavt nivå.

Når det gjelder strukturelle grep, kan man se på flere ting:

- Ikke lovpålagte tilbud (konsekvenser på andre områder må vurderes)
- Hvilket nivå skal vi ha på lovpålagte tjenester.
- Utvidet strategisk samarbeid med andre
- Strukturelle grep innen helse, omsorg og oppvekst.

I denne økonomiplanen er det lagt opp til lave investeringer.

Det tas ellers fortløpende vurderinger av hvilke tjenestetilbud vi skal ha, og av nivået på ikke lovpålagte tjenester. Samarbeid med andre vurderes også der det er naturlig. Når det gjelder større strukturelle grep vil dette bli nødvendig å vurdere framover.

Egenandeler, husleier, gebyrer mv.

Utgangspunktet for justeringer vil i de fleste tilfeller være deflator på 4,3 %. Det er naturlig nok gjort noen justeringer og tilpasninger, og vi vil knytte noen kommentarer til betalingsattsene.

For beregning av neste års husleie i kommunalt eide leiligheter, brukes konsumprisindeks fra august i fjor til august i år som utgangspunkt. Husleieøkningen fra 2022 til 2023 var på 6,5 %. For 2023 til 2024 er økningen foreslått å bli på 4,8 %. Denne økningen gjenspeiler seg i andre kostnader i samfunnet, og gir høyere leiekostnader. Dette gjelder bla. Leieutgifter til omsorgsboliger på Evjeheimen, Hovslagervegen og Tingberget.

I kommunal barnehage følges reglene om makspris, og vi følger den maksprisen som blir fastsatt. Betalingsattsene graderes etter oppholdstid. Vi følger også sentrale regler vedr. redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid for husholdninger med lav inntekt. Når det gjelder kostpenger, er dette delegert til samarbeidsutvalget. Det er derfor ikke lagt ved betalingsatts for barnehage.

Maksprisen er i forslaget til statsbudsjett kr 3 000,- per måned fra januar (likt som nå). Fra august reduseres den til kr 2 000,- per måned.

Kulturskolen ønsker for dette budsjettåret å ikke justere sine gebyr etter lønns- og prisveksten. Dette skyldes at det ble gjort en ganske stor endring i gebyrene i fjor, og virkningen av dette ser vi ikke før etter første semester skoleåret 23/24. Etter uformell sammenlikning med flere kulturskoler ser det ut til at Bygland, Evje og Hornnes kulturskole litt over gjennomsnittet når det gjelder nivå på elevgebyr.

Når det gjelder gebyrer innen VAR-sektoren og gebyrer innen forvaltning vises det til eget budsjettnotat som viser utviklingen sett over flere år. Her kan man også se forventet prisstigning de neste årene, med forutsetning om at man skal forholde seg til 100 % selvkost.

Kortversjon når det gjelder VAR-sektoren er at gebyrene for vann går opp med 2,3 % for abonnementsgebyret, og 7,1 % for pris per m². Et normalgebyr for en husholdning (med gjennomsnittlig forbruk av vann) er beregnet til kr 5 141,-, dette er inklusiv merverdiavgift. For avløp er det en prisstigning på 12,4 % for abonnementsgebyret og 17,2 % for pris per m². Her vil et normalgebyr for en husholdning være kr 9 391,- inklusiv merverdiavgift.

På renovasjon er prisene holdt uendret. Feiegebyret øker med 15 %, til kr 450,- inklusiv merverdiavgift.

Når det gjelder slamtømming er det en stor prisoppgang på 53,4%. Fra 2022 til 2023 gikk normalgebyret ned med 18,6 %. Det har derfor vært slik gebyrutvikling (inkl. mva.):

2022 kr 1 460
2023 kr 1 187,50
2024 kr 1 822,50

Når det gjelder betaling for bistand i hjemmet, vises det til vedlegg. Her betaler minstepensjonister lovlig makspris. Timepris for de som tjener mer enn 2 g (andre enn minstepensjonister) er kr 418,- per time mot kr 400 i 2023.

Når det gjelder SFO er det lagt ved priser fra januar 2023, disse er justert i tråd med deflator.

For utleie av kulturlokaler til lokale lag og organisasjoner har vi valgt å justere prisene noe ned eller fryse dem.

Delegasjoner til kommunedirektøren i budsjettvedtaket

De fleste fullmakter framkommer gjennom økonomireglementet (f.eks. fullmakt til å fordele ut sentralt avsatte midler til lønn og pensjon.)

Det foreslås at kommunedirektøren får fullmakt til å fordele avsatt pott (kr 100 000,-) til tilretteleggingsmidler i barnehagen. Det er ellers ingen særlige fullmakter det er behov for i forbindelse med budsjettvedtaket.

Søknader fra eksterne i forbindelse med budsjettet for 2023

Alle søknader følger som vedlegg til budsjettsaken. Vi beskriver her kort de forskjellige søknadene.

Når det gjelder søknad fra Evje sokn, er denne omtalt under kapitelet om interkommunale samarbeid og annet eksternt. Se også eget vedlegg med søknader.

Innarbeidede søknader/tilskudd:

Tilskudd til senter NOK.Agder (tidligere SMSO – støttesenter mot seksuelle overgrep)

Her har vi vært inne med tilskudd i flere år. Tilskuddet i 2023 var 18 000,- og det er budsjettert med 19 000 for 2024.

Stiftelsen Arkivet

Her har det også blitt gitt tilskudd i flere år, og det er budsjettert med dette tilskuddet. Beløp er kr 17 500,-, samme som i 2022 og 2023, og det er budsjettert med denne summen.

Ikke innarbeidede søknader:

Søknad om investeringstilskudd til dagstur- og overnattingshytte for utviklingshemmede i Agder

Hytta ligger ved Eptevatna, 12 km fra Mykland. Søknaden kom i vår, og det ble søkt om 50 000,- - eventuelt 16 667 i hvert av årene 23, 24 og 25. Det er ikke innvilget noe for 2023. Ettersom søknaden også gjaldt kommende budsjettår, legges den ved i budsjettet.

Omtale av enhetene

Felles innledning

Når det gjelder årsverk blir ikke midler til ekstrahjelp og vikarer regnet med i årsverkene. Det betyr at årsverk omtalt under hver enhet ikke gir den hele og fulle oversikt når det gjelder antall årsverk, da det på noen områder er mer ekstrahjelp og vikarer enn på andre områder, i tillegg til at noen steder erstatter tjenestekjøp årsverk. I tillegg er det slik at årsverk varierer gjennom året, slik at det kan være et annet tall 01.01 enn 31.12. Dette vil særlig gjelde på skolene og i barnehagen, der det skjer endringer ved starten og hvert skole-/barnehageår.

Enhet	Opprinnelig bud 23 (justert for endringer)	Revidert bud 23	Forslag bud 24	Endring	Endring i %
Politiske styrings og kontrollorganer	2 796 100	2 783 700	2 702 400	-93 700	-3,35
Sentraladministrasjonen	19 675 800	20 018 600	21 375 300	1 699 500	8,64
Kultur	5 660 800	5 889 100	6 031 500	470 700	8,32
Interkommunale samarbeid og annet eksternt	41 480 300	42 680 300	45 345 100	3 964 800	9,56
Hornnes skule	13 370 900	13 913 000	14 083 000	712 100	5,33
Evje Barneskule	22 823 300	23 804 300	24 378 000	1 554 700	6,81
Evje Ungdomsskule og vaksenopplæring	21 340 200	21 804 900	23 588 100	2 247 900	10,53
Enhet for barnehage	21 166 500	23 448 200	26 081 000	4 914 500	23,22
Enhet for helse	41 797 000	46 930 500	50 340 900	8 543 900	20,44
Enhet for omsorg	49 592 600	50 937 600	52 483 200	2 890 600	5,83
Lokalmedisinske tjenester	1 347 465	1 347 465	1 417 065	69 600	5,17
Drift og forvaltning	29 740 890	31 643 690	31 593 835	1 952 945	6,57
Selvkost	-423 700	-133 100	-32 900	390 800	-92,24

Når det står justert for endringer, er det for å gjøre 2023 og 2024 sammenlignbart. Det kan være ansvarsområder som er flyttet fra en enhet til en annen. For 2024 er det svært få slike endringer – men ungdomsrådet er flyttet fra enhet for kultur til politisk styring og kontroll – og budsjettet sammen med andre råd og utvalg.

Interkommunale samarbeid og annet eksternt

Total ramme	Endring i ramme	Endring i %
45 345	+3 865	9,32

IKS-er og interkommunale samarbeid med videre ligger som en egen budsjettamme. Dette gjort er for at utgifter til IKS-er og samarbeid av ulike slag ikke skal gå inn i enhetenes budsjetter og påvirke deres ramme. Noen tjenestekjøp er det naturlig at ligger hos de enkelte enhetene, og ikke på dette området. Dette gjelder f.eks. kjøp av legevaktstjenester i Arendal, kjøp av gjeldsrådgivningstjenester i Arendal, betaling til Setpro for aktiv i Evje, og betaling til Bygland for jordmortjenester. Det gjelder også deling av utgifter når det gjelder vakt veterinær. I disse tilfellene er tjenestekjøpet sett på som en integrert del av den kommunale tjenesten, og tilhører aktuell enhet.

På dette området er det vanskelig å foreta innsparinger, da kostnadene for en stor ikke fastsettes av kommunen.

For mange slike samarbeid er utgangspunktet for justering kommunal deflator. Men det gjelder ikke alle, f.eks. tiltak i barnevernet avregnes etter virkelig forbruk. Vi går her gjennom en del av de største postene på dette området.

Aust-Agder museum og arkiv IKS: Her er tilskuddet totalt økt med deflator, utenom den delen som gjelder nybygg, som ligger med samme beløp. Totalt budsjett, da inklusivt arkiv og depotleie for vårt fjernarkiv, er kr 1 413 500,- i 2024, mot kr 1 357 762,- som er regnskapsført beløp i 2023.

Når det gjelder revisjon, kan vi regne med en kostnad på kr 1 013 000,- i 2024 mot kr 970 000,- i 2023. Dette er ca. i tråd med deflator.

Når det gjelder budsjett til kontrollarbeidet følger det som vedlegg til saken, og det er innarbeidet i tråd med framlagt forslag.

Tilskudd til Setesdal Interpolitiske Råd er lagt inn med 1,300 mill. Denne summen er også uforandret og har vært den samme i flere år. Samme beløp ligger inne i hele økonomiplanperioden.

Til Setesdal Brannvesen ERP er det lagt inn kr 3 447 500,- mot kr 3 193 600,- i 2023. Dette følger budsjett vedtatt i representantskapet for IKS-et, og er en økning på 7,95 %. For økonomiplanen er det videre lagt inn disse beløpene:

2025	kr 3 524 000
2026	kr 3 554 200
2027	kr 3 583 500

Økningen i perioden skyldes økning i øremerket tilskudd til 10-årig investeringsplan, og økte utgifter til godtgjørelse for beredskap. Kjøp av feiertjenester kommer i tillegg og inngår i selvkost.

For 2024 er det to søknader fra Evje og Hornnes sokneråd. Når det gjelder ordinært driftstilskudd var dette for 2023 satt til 3 646 000,-. Dette var inklusiv 111 000,- ekstra som følge av økte strømutfgifter.

For 2024 søkes det om at tilskuddet justeres med deflator, som det i søknaden står er 4,5 %. Det er ut fra dette søkt om ordinært driftstilskudd på 3,810 mill.

I kommunen er budsjettet for strømutfgifter nedjustert for 2024 – ut fra prognose mottatt fra vår strømlleverandør. Vi tenker derfor at det er rimelig at vi gjør det samme ved beregning av tilskuddet til soknet – at vi reduserer for lavere strømutfgifter. Skulle det vise seg at strømutfgiftene stiger, får vi komme tilbake til dette. Det betyr at kommunedirektøren foreslår følgende beregning av det ordinære tilskuddet til Evje og Hornnes sokn:

Ramme 2023	3 646 000,-
Fratrekk ekstra strømtilskudd	- 111 000,-
Utgangspunkt	3 535 000,-
Deflatorvekst – 4,3 %	152 000,-
Nytt ordinært tilskudd	3 687 000,-

Det kan nevnes at i tillegg betaler kommunen husleie for soknet – dette er i 2024 budsjettet med kr 81 000,-.

Så er det også levert en søknad i forbindelse med nybygg ved Evje kirke (se vedlegg). I fjor ble det innvilget et totalt tilskudd til denne utbyggingen på totalt kr 3 200 000,-. Av dette ble det vurdert at kr 2 500 000,- skulle være en del av kommunens investeringsregnskap, mens kr 700 000,- ble innvilget som et driftstilskudd. Det ble foretatt en vurdering (sammen med kommunens revisjon) av hvor stort investeringstilskuddet skulle være. Regelverket sier at kommunen kan ta opp lån for å finansiere investeringer i kirkebygg og tilhørende varige forpliktelser, og også investeringer i gravplass.

Av foreslått utbygging kommer følgende rom inn under dette:

1. Toalett/garderobe/vaskerom for Evje kyrkje.
2. Kjølerom gravferd
3. Syningsrom gravferd
4. Lager/garasje for maskiner og utstyr
5. Område for søppelhåndtering.

Kalkylen for bygget var på 11 mill., og 2,500 mill. ble beregnet som den skjønnsmessige andelen som kunne føres i investeringsregnskapet.

Kommunen har nå mottatt en søknad om økt tilskudd til nybygget. Det har vært anbud, og ny prognose er nå 16,500 mill. Det vises til vedlagt søknad for nærmere forklaring.

Kommunedirektøren foreslår at det innvilges tilskudd etter samme prinsipp som tidligere. Det betyr at investeringstilskuddet kan økes til 3 750 000,-, dersom en regner med at det er samme andel av totalen. Det betyr at det legges inn økt investeringstilskudd med 1,250 mill.

Når det gjelder driftstilskuddet, foreslås det også å følge samme prinsipp. Dette betyr at driftstilskuddet foreslås øket med kr 300 000,- til kr 1 000 000,-. Dette er et engangstilskudd i 2024.

Når bygget er ferdig vil husleie falle bort, samtidig som soknet vil ha behov for økt tilskudd for å betjene opptatt lån. Fra og med 2025 er det derfor foreslått å budsjettere med økt tilskudd til soknet på kr 200 000,- - samtidig som husleie på kr 81 000,- faller bort.

I tillegg til tilskudd har Evje og Hornnes sokn en tjenesteavtale med kommunen, og denne er verdsatt til kr 105 000,-. Kommunen har regnskapsføring inklusiv lønn og fakturering for kirka. Soknet betaler ikke for tjenestene kommunen utfører for dem, men beløpet er fastsatt i en tjenesteavtale, og regnes som også som et tilskudd til soknet.

Ikt Agder hadde for 2023 en ramme i opprinnelig budsjett på 10,100 mill. Dette var ordinær driftsramme på 6,300 mill., og i tillegg kom utgifter til prosjekter i forhold til overgang/onboarding og nytt ERP- (økonomi/ressursstyrings-) system, på til sammen 3,800 mill. (ERP-systemet utgjorde 2,406 mill. av dette,).

For 2024 har vi fått en beregnet ordinær driftsramme på 8,473 mill. Dette utgjør en stor økning på ordinært tjenestekjøp, nærmere 2,2 mill. eller ca. 25 %. Det har vært en stor prisvekst, og også lønnsvekst, på dette området. Valuta-svingninger (lav kronekurs) virker også inn på prisene. Noe av økningen henger også sammen med at kostnader flyttes ut av kommunen og over til ikt-Agder. Selv om kostnadene på området øker betraktelig, får vi til tilgang til et større fagmiljø på ikt-området framover, og vi har et langt bedre utgangspunkt enn tidligere for å møte endringene som kommer når det gjelder digitalisering.

Det kommer også i 2024 utgifter knyttet til overgang/onboarding og ikke minst nytt ERP-system. Dette utgjør for 2024 2,889 mill. Av denne summen har ERP -systemet en kostnad på 1,305 mill., mens lisens til oppslag i gammelt økonomisystem de kommende 10 år utgjør 0,400 mill.

Det viser seg at utgifter til ERP-systemet skal føres via investeringsregnskapet. Det betyr at denne delen kan gå ut av driftstilskuddet for neste år. Kr 400 000,- som gjelder oppslag i gammelt økonomisystem skal fordeles på 10 år med kr 40 000,- per år. Det kommer i tillegg en utgift på kr 60 000,- som gjelder digital håndtering av kommunestyremøter. (Her kommer også utgifter til kjøp av utstyr (kr 60 000,-) som er budsjettert på sentraladministrasjonen).

Totalt tjenestekjøp i drift blir dermed for 2024:

Beregnet ordinært driftstilskudd	8,473 mill
Onboarding/overgangskostnader	1,185 mill
1/10 av lisens gammelt økonomisystem	0,040 mill
Lisens ny digital løsning kommunestyret	0,060 mill.
Totalt	9,760 mill

Det er lagt inn en liten sikkerhetsmargin slik at det er budsjettert med totalt 9,800 mill. Det er også budsjettert med inntekter på 0,160 mill. som gjelder brukerkonti som vi viderefakturerer til Setesdal Brannvesen IKS, Setesdal Miljø og Gjenvinning IKS med flere.

For etterfølgende år i økonomiplanen er det ikke kostnader til onboarding og overgang, og kostnadene går da med ca. 1,200 mill.

Når det gjelder Setpro AS vil vårt tilskudd variere noe etter bruk. Det har vært følgende utgifter de siste årene:

2021: 1,529 mill.

2022: 1,665 mill.

2023: 1,747 mill.

For VTA-plasser (varig tilrettelagt arbeid) er det slik at staten yter tilskudd på 75 %, og kommunen dekker det øvrige. Bruken vil variere mellom år. Det vil også øvrige tiltak ved bedriften. For 2024 er det valgt å oppdatere med deflator 4,3 %, og budsjettert tilskudd er 1,820 mill. Tiltaket «Aktiv i Evje og Hornnes» inngår ikke i dette tilskuddet, men er budsjettert under NAV i enhet for helse.

Når det gjelder barnevernstjenesten budsjetterer vi for 2024 med en ramme på 19,850 mill. Dette er kraftig opp i forhold til 2023 da vi opprinnelig budsjetterte med 16.060 mill., men denne rammen har vist seg å være for liten.

1 mill. av totalen er betaling til andre kommuner for skolegang/barnehage for barn som er i fosterhjem eller plassert på annen måte. 5,850 mill. er barneverntjeneste (her er utgifter til drift av barnevernstjenesten, saksbehandlere, barnevernsvakt, utgifter til advokat/sakkyndig bistand, tolk med videre.) 13 mill. er tiltak i barnevernet. Av dette er det satt av 10 mill. til tiltak når barnet er plassert av barnevernet, og 3 mill. når barnet ikke er plassert. Det har i 2023 vært flere dyre plasseringer, og signalet fra barnevernet er at disse kostnadene vil vedvare i 2024.

Utgifter barnevern (alle tall i hele 1000)	2022	Prognose 23	Bud 24
Kostnader gjesteelever – barn plassert av barnevernet.	370	1 000	1 030
Adm barnevern	4 892	5 600	5 850
Tiltak i hjemmet	3 371	3 200	3 000
Tiltak utenf. Hjemmet	6 930	10 700	10 000
Samlede kostnader	15 572	20 500	19 880

Som vi ser, tilsier prognosen for inneværende år høyere kostnader enn det som er budsjettert for 2024. Dette er et svært uforutsigbart område, og vanskelig å budsjettere. Men samtidig kan vi påregne at vi også framover vil ha høye kostnader til barn som er plassert av barnevernet.

Midt-Agder ppt er budsjettert med 2,500mill. Budsjettet for 2023 var 2,398 mill, så dette tilsvarer deflatorøkning.

Tilskudd til privat barnehage er økt med 170 000,-, til 2,570 mill. Dette er et anslag ut fra beregnede satser for 2023. De nye beregnede tilskuddene for vår kommune ligger lavere enn de nasjonale satsene, det betyr at vår barnehage drives kostnadseffektivt.

Når det gjelder frivilligsentralen, vedtok kommunestyret i 2019 i budsjettsaken å inngå en fireårs-avtale fra 2020-2023. I denne perioden skulle tilskuddet justeres med deflator. Kommunedirektøren har valgt å videreføre dette prinsippet inn i 2024, selv om perioden er over. Fra og med 2023 kom det en forskriftsendring, og vi må søke om tilskudd til Frivilligsentralen. Et av kriteriene for å få tilskudd er at det er minst 40 % lokal finansiering. Vi vet ikke hvor stort tilskuddet for 2024 blir, men har lagt til grunn at det blir fjorårets tilskudd justert med deflator, til kr 489 000,-. Kommunal egenandel blir da kr 326 000,-. Kommunestyret vedtok i budsjettbehandlingen å øke tilskuddet med ytterligere 100 000,- og ny kommunal egenandel er dermed kr 426 000,-.

Gjesteelever (i Bygland i forbindelse med Senum og i Birkeland i forbindelse med Hovlandsdalen og grensejusteringen) er budsjettert med kr 381 600,-. Kostnaden er synkende utover i økonomiplanperioden.

Det finnes i tillegg til dette også en rekke andre samarbeid som f.eks. kriesenter, Interkommunalt fellesinnkjøp mv. Dette er mindre beløp som er justert for prisvekst.

Evjetun leirskole, utgifter til pedagogisk personell, ligger på dette området. Etter opplæringsloven må personellet være ansatt i kommunen, men leirskolen betaler full refusjon for utgiftene, slik at dette ikke belaster vår netto ramme.

Politiske styrings- og kontrollorganer

Ramme 23	Ramme 24	Endring	Endring i %
2 796	2 702	-94	-3,35

Årsverk 23	Årsverk 24	Andel av driftsutgifter til lønn
0	0	77,22 %

2024 er mellomår i forhold til valg d og ette utgjør besparelse i forhold til 2023 som var valgår. Utover dette er det mindre justeringer i lønn.

Ungdomsrådet har tidligere år ligget under enhet for kultur, men er fra og med 2024 flyttet til politisk styring og kontroll, der de andre rådene (eldrerådet og rådet for mennesker med funksjonsnedsettelse) ligger.

Sentraladministrasjonen

Ramme 23	Ramme 24	Endring	Endring i %
19 676	21 375	1 700	8,64

Årsverk 23	Årsverk 24	Andel av driftsutgifter til lønn
15,36	15,87	79,57 %

Kommentar til årsverk: Læringer og frikjøp tillitsvalgte er ikke regnet med som årsverk på sentraladministrasjonen.. Selv om utgiftene til disse områdene ligger på sentraladministrasjonen regner vi ikke med at noen av disse direkte berører driften av sentraladministrasjonen. De er imidlertid med når andel av utgifter til lønn er beregnet.

Økning i stillinger skyldes at rådgiver helse, som de siste årene har ligget med 60 % stilling, nå lyses ut som 100 % stilling.

Denne enheten inneholder flere ansvarsområder:

- Kommunedirektøren
- Personalavdeling
- Serviceavdeling
- Økonomiavdeling
- Rådgiver oppvekst
- Rådgiver helse.

Vi knytter her korte kommentarer til noen av områdene:

Personal:

Under dette området ligger 1,8 årsverk tilknyttet personalavdelingen. I tillegg ligger frikjøp av tillitsvalgte, som utgjør 0,82 årsverk, budsjett for alle kommunens læringer, og utgifter knyttet til bedriftshelsetjeneste og beredskap. Det er ikke store endringer på dette området. Vi har imidlertid lagt inn en økning på velferdsmidler til ansatte i kommunen. Her har det vært en sum på kr 70 000,- i mange år, og vi har lagt inn en økning til kr 100 000,-. Også området beredskap er justert noe opp, fra kr 57 000 til kr 117 000,-. Dette er et område som krever mer ressurser enn tidligere.

Serviceavdelingen:

Under denne avdelingen ligger 5 årsverk tilknyttet service. Her er sektorovergripende utgifter knyttet til sentralbord, porto med videre, og til kommunal informasjon. Det er også budsjett lisenser knyttet til forskjellige dataløsninger vi ha som ikke kommer inn under Ikt Agder. Utgifter knyttet til salgs- og skjenkeavgifter ligger også på dette området. Det er ikke store endringer på dette området,

Økonomiavdelingen:

Her er det 6,18 årsverk knyttet til økonomiavdelingen, det inkluderer da også regnskapsføring for Setesdal Brannvesen IKS, Setesdal Miljø og Gjenvinning IKS og Evje sokn, i tillegg til lønnskjøring for Aust-Agder Museum og arkiv IKS.

Også under denne avdelingen ligger det sektorovergripende utgifter, de er bl.a. knyttet til forsikringer og forskjellige kontingenter. Forsikringer og kontingenter går opp, og budsjettene er derfor justert for dette.

Det som tidligere var Husbankens personrettede tilskudd er også budsjettert her. Dette gjelder tilskudd til etablering i og tilpasning av bolig. Disse tilskuddsordningene gikk inn i kommunens rammetilskudd fra og med 2021. Det er ønskelig å ha noe midler til slike tilskudd, men virkemiddelet har ikke blitt mye brukt. Vi har per dags dato kr 267 000,- på fond fra tidligere mottatte midler fra Husbanken. Vi har lagt inn kr 100 000,- i budsjett hver av de neste 4 årene. De to første årene er det finansiert direkte av driftsrammen, mens det for 2026 og 2027 er lagt opp til å ta fra fondet. Skulle det gå ut mer midler enn budsjettert må vi komme tilbake til dette.

Det er ellers ikke store endringer på dette området.

Rådgiver oppvekst

På dette området ligger utgifter til rådgiver oppvekst, og det er satt av midler til kompetanseheving i skole og barnehage. Det er fra 2024 gjort en endring med at det er satt av kr 100 000,- i tilretteleggingsmidler til barnehage. Dette er gjort i bakgrunn med at det er behov for at det settes av midler til tilrettelegging av barnehagetilbudet for barn med nedsatt funksjonsevne. Kommunen skal med hjemmel i barnehageloven § 37 sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får et egnet individuelt tilrettelagt barnehagetilbud. Plikten til tilrettelegging omfatter ikke tiltak som innebærer en uforholdsmessig byrde for kommunen. Ved vurderingen av om tilretteleggingen innebærer en uforholdsmessig byrde, skal det særlig legges vekt på tilretteleggingens effekt for å nedbygge funksjonshemmende barrierer, de nødvendige kostnadene ved tilretteleggingen og barnehagens ressurser. Det er kommunen som barnehagemyndighet som fatter enkeltvedtak om tilrettelegging av barnehagetilbudet til barn med nedsatt funksjonsevne.

Kommunestyret vedtok i sin budsjettbehandling å bevilge kr 50 000,- til prosjektet Mat for Alle i regi av Norkirken. Dette er lagt som økning på sentraladministrasjonens ramme.

Enhet for kultur

Ramme 23	Ramme 2024	Endring	Endring i %
5 661	6 131	771	8,32

Årsverk 2023	Årsverk 2024	Andel av driftsutgifter til lønn
6,20	6,30	76,80 %

Justeringer og naturlige svingninger innen enheten

Det er lite endringer på området fra 2023 til 2024, og de endringene som er skyldes stort sett naturlige lønnsjusteringer og mindre endringer grunnet generell prisøkning. De ekstra kr 100 000 som kulturmidlene ble økt med i 2023 ble i kommunedirektørens forslag tatt bort. Kommunestyret videreførte disse midlene da de behandlet saken 14.12.23.

Vi har hatt en økende trend i elevtallet i kulturskolen de siste årene, og har gått fra 65 elever i skoleåret 2018/2019 til 103 elever i skoleåret 2023/2024 (basert på GSI-tall). Vi har likevel noe vakanse i kulturskolen 23/24, dette skyldes at vi ikke har lyktes i å få tak i ny korpsdirigent. Disse midlene benyttes derfor til kortere kurs i ulike disipliner, spesielt for å fremme ung kultur i kommunen siden enheten arrangerer UKM fylkesfestival på Evje med Agder fylkeskommune våren 2024.

Enheten reorganiserte i 2022 kultursatsingen på barn og unge (fritidsklubb, kulturskole og UKM) til å ligge under én avdelingsleder for å styrke helhetlig fokus rundt det offentlige fritidstilbudet. Da reduserte vi administrasjonen i kulturskolen med 10%, men ser at avdelingsleder trenger litt mer kapasitet, så denne blir tilbakeført i 2024. I 2023 har vi ansatt en barne- og ungdomsarbeider i fritidsklubben i 30%, som ellers har ligget i rammen til tilkallingsvikarer.

Enheten vil være engasjert i to prosjekter for å styrke inkludering og samskaping med innbyggerne våre i 2024. "Digitale sammen" har mål om varige tiltak for å inkludere alle innbyggere i en mer digital hverdag. Dette prosjektet er tverrsektorielt i Evje og Hornnes kommune. I tillegg er det søkt om tilskudd for å utvikle et "barrierefritt bibliotek" - et bibliotek som tar hensyn til innbyggere med ulike behov. Dette prosjektet er et samarbeid med Froland kommune og Agder fylkesbibliotek. Begge prosjektene vil kreve minimum 40% egenandel. Det er ikke avsatt ekstra i budsjett til dette, men må tas av enhetsfond ved behov. I tillegg vil vi fortsatt ha fokus på å tilrettelegge for god dialog med frivilligheten, en sektor som vil bety mer for lokalsamfunnene våre framover.

Felles innledning skolesektoren – Ny opplæringslov

Fra 01.08.2024 trer den nye opplæringsloven med forskrifter i kraft. Mye av innholdet i dagens opplæringslov videreføres, men det er noen endringer som kan ha økonomiske konsekvenser for vår kommune. Dette gjelder spesielt ny opplæringslov § 3-1 der utvidet rett til å få opplæring i en egen gruppe på nynorsk eller bokmål (der kommunen har vedtatt et annet hovedmål) også skal gjelde på ungdomsskolen. Retten gjelder når minst ti elever på ett av trinnene ønsker det.

Et annet område er spesialundervisning der begrepet er endret til individuelt tilrettelagt opplæring og kravet om at lærere skal som hovedregel gi individuelt tilrettelagt opplæring, og rett til personlig assistanse.

Det følger også av ny opplæringslov § 17-7 at kommunen skal sørge for at skolene har tilgang på vikarer ved vanlig og forventet fravær.

Hornnes barneskule

Ramme 23	Ramme 24	Endring	Endring i %
13 371	14 083	712	5,33 %

Årsverk 23	Årsverk 24	Andel av driftsutgifter til lønn
Vår: 19,29	17,48	89,22
Høst 17,97		

Elevtal 2022/2023: 124
Elevtal 2023/2024: 105
Prognose 2024/2025: 100
Prognose: 2025/2026: 92

Elevtallet er synkende.

Reduksjon i lærerårsverk på 0,72, grunna endring i elevmasse, i gjestelevar og elevar med spesielle behov. Vidare vert styrking for enkeltelevar med assistent/fagarbeidar etter tilråding frå PPT redusert frå 3,53 årsverk til 2,78.

I SFO har ein redusert årsverk frå 1,29 til 0,75, då det er færre barn som har søkt seg inn. Stillinga som miljøretteleiar er justert opp frå 25% til 30% ut i frå vedtak i kommunestyret.

Andre justeringar

Skyssutgiftene er redusert med kr. 40.000 grunna færre skysslevar. Det er lagt inn ei auke på kr. 20.000 til digitale hjelpemiddel grunna auke i utgifter til lisensar og programvare. Dette har blant anna samanheng med satsing på dysleksivennleg skule.

Refusjon på gjesteelevar går ned.

Når det gjeld SFO vert foreldrebetalinga justert ned med kr. 150.000 grunna innføring av 12 timars gratis SFO for 1. og 2. klasse.

Evje barneskule

Ramme 2023	Ramme 24	Endring	Endring i %
22 823	24 378	1 555	6,81

Årsverk 23	Årsverk 24	Andel av driftsutgifter til lønn
Vår: 29,55	29,53	93,47
Høst: 29,20		

Elevtall 2022/2023 223

Elevtall 2023/2024 211

Stillingen som miljøveileder ble justert opp fra 50 % til 70 % etter vedtak i kommunestyret. Videre økes det med 0,52 årsverk i SFO på grunn av markant økning av brukere etter innføring av 12 gratistimer for 1. og 2. trinn. Styrking for enkeltelever med assistent/fagarbeider etter tilråding fra PPT går ned med 0,89 årsverk ut fra naturlige svingninger.

Stillingen som miljøveileder går inn med helårsvirkning for 2024. I tillegg er det for våren økt med 3,8 % for redusert undervisningsplikt for lærere med over 20 elever i klassen, fra høsten av blir dette 7,7 % - da det blir en klasse mindre med over 20 elever.

Av andre justeringer kan det nevnes økte skyssutgifter på 70 000,- ut fra økte kostnader og antall skyss elever. Videre er forventede inntekter på foreldrebetalinga redusert fra 400 000,- til 280 000,- på grunn av innføringa av 12 gratis SFO-timer også på andre trinn, samt inntektsbasert foreldrebetaling.

Evje ungdomsskule og voksenopplæring

Ramme 2023	Ramme 2024	Endring	Endring i %
21 340	23 588	2 247	10,53

Årsverk 23	Årsverk 24	Andel av driftsutgifter til lønn
28,94	33,10	89,78

Elevtall 2022/2023: 150 elever, herav 8 i mottaksklasse

Elevtall 2023/2024: 174 elever hvorav 6 i mottaksklasse

Elever i voksenopplæring:

2022/2023 55
2023/2024 110

Ungdomsskolen:

På ungdomsskolen er det en økning i personell på ca 1 stilling. (I tillegg er 1,5 årsverk knyttet til mottaksklasse – dette er holdt utenom ordinære årsverk som er oppgitt i tabellen over.) Øvrig økning skyldes flere forhold. Stor økning i antall elever fra 150 til 174. En ekstra ordinær klasse er oppretta. Det har også kommet ressurskrevende brukere fra barneskolene der ressurser er allokert videre til ungdomsskolen.

Vi har også en økning i undervisning av fremmedspråklige elever både i vanlig klasse, grupper og egen mottaksklasse. Mottaksklassen er i det store og hele fullfinansiert gjennom særskilte tilskudd.

Bosatte elever på ungdomstrinnet utløser ikke ekstra tilskudd. Dette er forhold som har virkning fra høsten 23 og videre inn i våren 24.

Overgang til rett til egen språkklasse for nynorsk og bokmål fra høsten 24 kan føre til at vi også neste år må ha 3 klasser, selv om kulletts størrelse ikke tilsier dette.

Det skjer endringer i spesielle tilbud på sikt, og dette gjør at utgiftene på dette området går noe ned i løpet av økonomiplanperioden.

Voksenopplæringen

Som tallene over viser er det en kraftig økning fra i fjor. Vi har 17 elever fra Åseral, 26 fra Bygland. Økningen nå gjelder stort sett ukrainske bosatte flykninger. De fikk våren et tilbud om utvida norskopplæring fra 12- 18 mnd. Alle 3 kommunene har tilbudt dette (det kunne avvikes om ikke tilbud kunne gis). Voksenopplæringa i Evje og Hornnes har økt bemanninga med 3,4 stillinger. Disse finansieres av tilskudd både fra andre kommuner og IMDI.

Hvordan dette kommer til å se ut i fremtiden er avhengig av anmodninger fra IMDI og vedtak fra kommunestyrene. Voksenopplæringa i Evje og Hornnes fremstår nå som en robust enhet som tilbyr gode tjenester til bosatte i kommunen og kommunene rundt. Det er blant annet tatt i bruk nye oppussa lokaler i undervisningsbygget på Evjemoen.

I økonomiplanen er det imidlertid lagt til grunn nedgang i antall elever framover, og siste året i økonomiplanen ligger med ca 750 000,- i lavere utgifter enn 2024.

Enhet for barnehage

Ramme 2023	Ramme 2024	Endring	Endring i %
21 167	26 081	4 915	23,22

Årsverk 23	Årsverk 24	Andel av driftsutgifter til lønn
36,67	41,52	96,09

Antall barn:

Høst 2020: 156, fordelt med ulikt antall dager.
Høst 2021 149, fordelt med ulikt antall dager.
Høst 2022; 150 fordelt med ulikt antall dager.
Høst 2023 158 fordelt med ulikt antall dager. 160 barn fra 1.1.24.

Justeringer og naturlige svingninger innen enheten

Årsverk er per 01.01, og det vil bli endringer fra barnehageåret 2024/2025 (august 2024). Når det gjelder ordinær bemanning i barnehagene, skal det bemannes med bakgrunn i prinsipper for opptak. Det betyr at bemanning ikke endres for neste barnehageår før man ser behovet, og dette vil barnehagen ha oversikt over i mars 2024 (etter hovedopptak). Det vil derfor komme endringer i en av tertialrapportene. Det er en økning i antall små barn under 3 år, som teller 2 plasser. Det resulterer i at fra januar 2024 er 151 av 156 godkjente plasser fylt opp i Oddeskogen barnehage.

Fra 1.1.2024 skal det ansettes kokk i begge barnehagene. Totalt 1 årsverk, med 0,6 årsverk i Oddeskogen og 0,4 årsverk i Hornnes. For støttetiltak er det budsjettert med 3,52 årsverk fram til sommeren, fra høsten av ligger det 2,12 årsverk. Blir det nødvendig med justeringer her vil også det komme i tertialrapport.

Når det gjelder foreldrebetaling, er makspris i statsbudsjettet lagt til kr 3 000,- og fra august 24 går maksprisen ned til kr 2 000,-. Det er gratis for det tredje barnet i en familie som går i barnehage. Når det gjelder foreldrebetaling, følger vi maksprisen. Utfordringen med å budsjettere foreldrebetaling, er at det er en god del husholdninger som kommer inn under grensen for redusert foreldrebetaling og

gratis kjernetid. I tillegg har vi søskenmoderasjon. Vi har gjort et anslag ut fra situasjonen per nå, og også hensyntatt at maksprisen går ned fra august 2024.

Vi har sett at det er utfordringer med å overholde lønnsbudsjettet i Oddeskogen barnehage, på grunn av bruk av sykevikar. Sykevikarbudsjetten er derfor styrket med kr 50 000,-.

Innledning – enhetene under helse og omsorg

I framtiden har vi et utfordringsbilde med flere eldre, oppgaver som kommer til kommunene fra spesialisthelsetjenesten og økt rettighetsfesting for brukere. Ressursene øker ikke i samme takt. Det betyr at vi må finne nye måter å organisere tjenestene på. I løpet av 2023 har vi evaluert ny tjeneste- og organisasjonsstruktur innen helse, og omsorg. Vi ser at selv om denne har ført til ønskede forbedringer, er det fortsatt behov for å se på disse områdene.

Enhet for helse

Ramme 23	Ramme 24	Endring	Endring i %
41 797	50 341	8 544	20,44

Årsverk 23	Årsverk 24	Andel av driftsutgifter til lønn
61,43	62,51	71,29

*Andel av årsverk til lønn er utenom introduksjonsstønad og kvalifiseringsstønad.

3 av årsverkene i enheten er midlertidige på bakgrunn av flyktningssituasjonene i kommunen og Norge.

Enheten har mange ansvarsområder, og vi beskriver område for område. Enhetens budsjett er utfordrende å legge fordi det er mange usikkerhetsmomenter knyttet til for eksempel sosialhjelp, mottak av flyktninger, kostnader legetjenesten, endringer i avdeling habilitering (f.eks. omsorgslønn, støttekontakt, avlastning med mer).

Avdeling for livsmestring.

Denne avdelingen består av psykiatri og rustjenesten, fengselshelsetjeneste, legekontor og helsestasjon, og disse omtales videre etter fagområde.

Psykiatri- og rustjenesten:

Kommunen har fortsatt ikke lyktes med å ansette psykolog, men det er budsjettert med at vi skal få dette på plass i løpet av neste år. Det er avtalt samarbeid med Åseral og Bygland, med Åseral med vertskommune. Det er lovpålagt å ha psykolog i kommunene, men det har vist seg vanskelig å få dette på plass.

Innen rus er det ellers stor usikkerhet knyttet til kjøp av plasser i institusjoner med videre. Dette gjelder krevende brukere som kommunen har ansvaret for, men ikke klarer å håndtere. Her er det satt av kr 50 000,-. Pr i dag er det ingen kandidater til dette, men det kan fort endre seg.

Området er styrket med kr 126 000,- som er kommunens andel av satsinger innenfor veksten i frie inntekter, avsatt til psykisk helse og rus.

Fengselshelsetjenesten

Det ble i 2023 en endring i Arendal fengsel, Evje avdeling ved at en går fra 10 høysikkerhet og 20 lavsikkerhetsplasser til 30 lavsikkerhetsplasser. I den forbindelse reduserer en sykepleier med 40% og lege med 6 % stilling i fengselet. Det har vist seg vanskelig å si hva som er rett bemanning i fengselet. Det er kun beskrevet at bemanning skal være forsvarlig, men ikke hva det betyr.

Det er vanskelig å vite hva tilskuddet vil bli her, og helsedirektoratet opplyser at en ikke kan forvente at tilskuddet skal dekke alle utgifter til denne tjenesten.

Helsestasjonen

Det er ingen større endringer på dette området, utenom justering av lønn og justering av kostnad i forbindelse med kjøp av jordmortjeneste.

Prosjektet familieteam er lagt under helsestasjonen.

Området er tilført kr 34 000,-, som er kommunens andel av satsinger innenfor veksten i frie inntekter avsatt til helsestasjon og skolehelsetjeneste.

Legetjenesten

Legetjenesten i Evje og Hornnes og Bygland opplever store bemanningsutfordringer, på samme måte som store deler av resten av landet. Hvordan dette påvirker regnskapet er vanskelig å si, men det gir høye kostnader om vi må benytte vikarbyrå.

Kommuneoverlegen gikk sommeren -23 av med pensjon. Det er lyst ut etter ny, da med økt stillingsstørrelse. En ønsker å legge om noen av oppgavene for kommuneoverlege.

NAV

Denne avdelingen består av NAV og flyktningetjenesten.

Flyktningetjenesten

I 2022 ble det vedtatt å ta imot 50 flyktninger, og for 2023 ble det vedtatt å ta imot 30. For 2024 har vi budsjettert med at vi bosetter 20 flyktninger og at ingen av de som er innenfor 5-årsperioden flytter fra kommunen. Det vil alltid bli avvik fra slike forutsetninger.

Flyktningsarbeidet fører til både store inntekter, men og store utgifter. Dette er på områder som for eksempel husleie og også noe tomleie i påvente av innflytting, strøm, introduksjonsstønad, lønnskostnader mm.

Årsverk på flyktningetjenesten er midlertidig økt med 3 hvor 2 er budsjettert ut 2024 og 1 er budsjettert ut juni 2024. Men avhengig av situasjonen framover vil dette kunne endre seg. Inntekter fra integreringstilskudd øker med i underkant av 4 mill. Utgifter til introduksjonsstønad er økt med ca 1,9 mill. Økonomisk sosialhjelp og andre ytelser til flyktninger er økt med rett i underkant av 300.000. Det er lagt inn økninger på strøm, innkjøp av inventar med videre. Utgifter til tolk er økt.

Totalt ligger alle ansvar under flyktning med en netto inntekt 3,670 mill, mot 4,246 mill i 2023-budsjettet. (Dette inkluderer tolk, som formelt sett ikke ligger inn under denne avdelingen). Utover i økonomiplanperioden endrer dette seg, utgiftene går ned – men inntektene går ned mer, og det siste året i økonomiplanperioden er det netto utgifter på disse områdene.

Inntekter på dette områder skal også dekke utgifter som kommer andre steder i organisasjonen som følge av mottaket, noe som ikke er tatt med i disse utgiftene.

NAV

Sosialhjelpsutgiftene er varierende og vanskelige å budsjettere. (Merk at sosialhjelp til flyktninger går på område flyktninger, så dette gjelder andre personer)

Tabellen under viser utvikling i sosialhjelpsutgifter de siste årene:

(alle tall i hele 1000)	Sosialhjelp/ytelse til livsopphold	Kvalifiseringsstønad	Samlet
2019	4 394	145	4 539
2020	2 197	130	2 327
2021	2 924	0	2 924
2022	2 205	0	2 205
2023 (pr juni)	1 178	0	1 178

Vi ser en liten oppgang mot 2022, da utgiftene per juni lå på 1 258,-. Allikevel ligger 2023-budsjettet på dette området svært godt an. Ser vi sosialhjelp og kvalifiseringsordningen samlet, ligger regnskapet per juni 0,407 mill under budsjett.

For 2024 har vi valgt å øke budsjettet med 200.000. Dette er på bakgrunn av økte satser for sosialhjelp. Budsjettet for kvalifiseringsordningen er også økte med kr 100 000,- til kr 200 000,-.

Habilitering

Når det gjelder støttekontakt, omsorgslønn og avlastning er dette vanskelig å budsjettere. Her kommer tjenester til personer som har lovfestede rettigheter. Omsorgslønnen går opp med 53 % fra 2023 til 2024, og det er per nå 2,77 årsverk med omsorgslønn. Det er ellers ikke endringer på dette området.

I Hovslagerveien ble det i 2023 besluttet å kjøpe tjeneste for en bruker privat. Det er budsjettet med en nettoutgift på dette tiltaket på kr 5,675 mill, dette bidrar sterkt til den store økningen på enhetens ramme. I den forbindelse kunne en og redusere bemanning i Hovslagervegen med ett årsverk.

I forhold til tvang etter kapittel 9 er det lovfestet krav om minst en ansatt med 3-årig høyskoleutdanning til stede hele tiden. Vi søker og har til nå fått dispensasjon fra lovkravet av statsforvalteren. Men ved fremtidige stillingsutlysninger, må det vurderes å endre fra fagarbeider til høyskoleutdannet. Brukerne i habilitering blir også mer ressurskrevende med tiden. Dette kan en se på som en naturlig svingning.

Utover dette er det kun mindre endringer.

Enhet for omsorg

Ramme 23	Ramme 24	Endring	Endring i %
49 593	52 483	2 891	5,83 %

Årsverk 23	Årsverk 24	Andel av driftsutgifter til lønn
65,07	65,40	91,36 %

Enheten omfatter tjenesteområdene ambulant team, hjemmehjelp, hjemmesykepleie, administrasjon, Evjeheimen med KØH, Hornnesheimen, nattevakter, fysioterapi/ ergoterapi, aktivitetssenter Evjeheimen, aktivitetssenter Hornnesheimen og kjøkken/ kafeteria.

Tjenestene innenfor hjemmesykepleie, Evjeheimen med KØH, Hornnesheimen og nattevakter ytes etter medisinskfaglige vurderinger i tett samarbeid med fastlege/tilsynslege. For å sikre forsvarlige tjenester stilles det store krav til tilstrekkelig kompetanse. Økte krav og forventninger fra befolkningen, men også fra andre samarbeidsparter, både eksternt og internt vil kreve mer ressurser til enheten. I første omgang vil dette gjelde innenfor ergoterapi/ fysioterapitjenesten, hjemmesykepleien og aktivitetssentrene. Dette er i tråd med de sentrale reformene, "Leve hele livet" og "Bo trygt hjemme"

Utviklingen innenfor velferdsteknologi og e-helse vil tvinge fram nødvendige endringer innenfor sektoren framover. Det vil sannsynligvis være ressurs sparende på sikt, men kreve betydelige implementeringskostnader i starten av innføringen. Noe av denne omleggingen vil skje allerede i 2024.

Kommunen står derfor overfor store utfordringer i årene som kommer. Demografibildet tilsier at denne sektoren må tilføres ekstraordinære ressurser framover, spesielt etter 2030. Mye av dette må hentes internt i kommunen, fra andre tjenesteområder. Det vil ikke være realistisk å hente inn tilsvarende ressurser eksternt, da det vil være store bemanningsutfordringer innenfor de fleste bransjer om bare noen få år. Så lenge det går flere ut av arbeidslivet enn det som kommer inn, vil dette behovet bare fortsette å øke.

Det er ikke gjort store endringer på enheten i 2024, men det er lagt inn midler til lisenser trygghetsalarmer. Det har også være behov for å øke utgifter til vaskeritjenester noe. Det er lagt inn økte utgifter til matvarer på kjøkkenet, på grunn av økte priser, men også på grunn av økt salg. Inntekter på de forskjellige ansvarsområdene er justert.

Det er i tillegg satt av kr 200 000,- til feriebonuser sommer 2024, da det viser seg at dette er et nødvendig virkemiddel for å få feriekabalen til å gå opp.

Lokalmedisinske tjenester

Ramme 23	Ramme 24	Endring	Endring i %
1 347	1 417	70	5,17

Årsverk 23	Årsverk 24	Andel av driftsutgifter til lønn
4,88	5	80,96

Endring i stillinger skyldes at kardiologtjenesten er avsluttet og støttefunksjonen som sykepleier er omdisponert til annen enhet.

Høsten 2023 har vi fått en Teamleder/spesialsykepleier i 100 % inn i prosjekt; FACT digital region Setesdal. Teamlederstillingen er et samarbeid med sykehuset og utgiftene til denne deles 50:50, men arbeidsgiveransvaret legges til kommunen.

Audiografstillingen er 100 % og jobber 60 % i region Setesdal og 40 % ved Hørselsentralen i Arendal. Audiografen forholder seg til kommunen som sin arbeidsgiver.

Enheden har i tillegg tre 100 % stillinger; Leder/samhandlingskoordinator, Koordinator psykisk helse og rus samt Koordinator Hukommelsesteamet/Kreftkoordinator.

Drift og forvaltning

Ramme 23	Ramme 24	Endring	Endring i %
29 741	31 694	1 953	6,57

Årsverk 23	Årsverk 24	Andel av driftsutgifter til lønn
33,28	33,26	51,29

Årsverk er inklusive selvkostområdene.

På forvaltningsavdelingen er det satt av en fast sum på kr 200 000,- til planarbeid i hele økonomiplanperioden. Det er også planlagt for en VA-ingeniør i full stilling da det blir stadig strengere regelverk knytta til dette området som krever omfattende arbeid og kompetanse.

Det er lagt inn ca. 100.000,- til utarbeidelse av kommunal veinormal i 2024 og tilsvarende beløp for hovedplan vei i 2025. En oppdatert veinormal er et nyttig verktøy ved godkjenning av for eksempel nye avkjørslar på kommunal vei. Det vil også være nyttig ved oppfølging underveis i utbygging samt ved overtakelse av veianlegg bygget av private utbyggere. Ved å følge en slik veinormal vil det være lettere å sikre at alle viktige hensyn blir tatt høyde for. Eksempler på dette er tilstrekkelig bredde for snørydding og snuplass for større kjøretøy, god nok plass for brannbiler og andre utrykningskjøretøy. En hovedplan for vei vil være et nyttig verktøy for å ha oversikt på kommunale veier og deres tilstand. Dette vil være nyttig både med tanke på prioritering og planlegging på drift, samt i budsjettarbeidet framover.

Utgiftene til strøm har gått betraktelig ned. Prognosene framover viser også at vi kan forvente langt lavere strømpriser denne vinteren enn forrige. Dette gir positivt utslag på budsjettet. I løpet av 2022 og 2023 er det gjort en systematisk jobb for å bytte ut strømkrevende lyskilder til LED. Dette vil også redusere strømforbruket og utgiftene. Dette arbeidet vil fortsette framover.

Varmtvannsbassenget er åpnet igjen denne sesongen. Til tross for lavere strømkostnader vil dette føre til en utgiftsøkning på ca. 200 – 250 000. Dette er ikke bare strømutgifter, men også utgifter til vask, kjemikalier, service på pumper og ventilasjon ved åpning.

Når det gjelder forvaltning er det lagt opp til å beregne selvkost på følgende områder:

- Private plansaker
- Oppmåling/matrikulering
- Bygge- og delesaker
- Utslippstillatelser og kontroll
- Eierseksjonering
- Veier – gravemeldinger med videre

Dette er regulert gjennom egne forskrifter, vedtatt høsten 2022. Gebyrer på disse områdene er beregnet ut fra selvkost (man har beregnet timepris og sett på hvor mye tid og andre kostnader som går med til de ulike sakstypene). Man har så beregnet inntekter med å gange gebyrene med forventet antall saker. Saksmengde vil variere over tid, og man må derfor se på hva man forventer av aktivitet i det kommende året. Dette er selvfølgelig vanskelig å vite, og her må man bare forsøke å ha så gode anslag som mulig. Det vises til eget budsjettnotat om selvkost.

Når det gjelder selvkostområde utslippstillatelser og kontroll er det lagt inn en nettoutgift på 150 000,- i 2024. Dette fordi det er satt av kr 150 000 som et engangsbeløp til interkommunalt samarbeid (kartleggingsprosjekt) når det gjelder spredt avløp. Kommunedirektørutvalget har blitt enige om at hver kommune skal gå inn med kr 150 000.

Kommunene er miljøvernmyndighet for all bosetting som ikke er koblet til kommunale avløpsanlegg, altså spredt bebyggelse. Nasjonale føringer for arbeidet med oppdatering av de regionale vannforvaltningsplanene gir at kommunene skal kartlegge og følge opp utslipp fra avløpsanlegg som de er myndighet for. Målsetting er at alle anlegg skal oppfylle forurensningsforskriftens renskrav slik at miljømålene etter vannforskriften kan nåes innen 2027 og senest innen 2033. Dette betyr at tilstandene på de private avløpsanleggene bør kartlegges slik at kommunene får en oversikt over hvilke anlegg som bør oppgraderes for å kunne håndtere miljøansvaret. I Evje og Hornnes kommune er det 468 slike anlegg, mens i hele regionen (Bykle, Valle, Bygland, Evje og Hornnes og Åseral) er det samlet rundt 2000 anlegg. Tilstanden på anleggene er variabel, og flere er trolig ikke godkjent etter dagens krav. Det har av fagområdet selv blitt vurdert som best om kommunene samarbeider på dette feltet, og det legges derfor inn et beløp i budsjettet for 2024.

Det er for 2024 og 2025 satt av kr 500 000,- til vedlikeholdsplan. Det er ikke funnet rom for dette videre i økonomiplanen, da er summen redusert til kr 100 000,- per år. I tillegg til midler satt av til vedlikeholdsplanen har også kommunen midler avsatt på vedlikeholdsfond på 2,578 mill (før bruk i 2023).

Det er også satt av en sum på kr 400 000 til bredbåndssatsing i Dåsvalldalen, kommunal andel, et engangsbeløp. Dette er et prosjekt gjennom det digitale Agder/fylkeskommunen, som skal sørge for bredbåndsutbygging i områder der det ikke bygges ut kommersielt. Dette er et anslag da vi ikke har eksakte tall per nå.

Brøytebudsjettet var kraftig underbudsjettet i 2023, og her har det vært nødvendig med en oppjustering. Økte priser på serviceavtaler med videre har også gjort det nødvendig med oppjusteringer. Utover dette er det foretatt noen justeringer av forventede inntekter, og det er justert for noen utgifter man vet vil gå opp.

Selvkost

Både feiing og avløp ligger med en liten nettoinntekt, dette skyldes at det vil være opparbeide underskudd fra tidligere år som skal tas inn. Det vises til tidligere omtale av gebyrer og til eget budsjettnotat.

Når det gjelder renovasjon, har det kommet en opplysning i etterkant av oppsett av budsjettet på selvkost. Det gjelder CO₂-avgift. I statsbudsjettet for 2024 er det lagt opp til en CO₂-avgift på forbrenning av avfall med fossil opprinnelse på kr. 885,- pr tonn. Det avfallet som SMG leverer til

Returkraft har en gjennomsnittlig forsilandel på ca. 55%. Det betyr at SMG fra 1. januar må betale kr. 487,- pr tonn (55% av kr. 885) på restavfall som leveres til forbrenning hos Returkraft. Dette vil komme i tillegg til den ordinære behandlingskostnaden hos Returkraft.

I 2024 vil dette utgjøre ca kr 440 000,- for Evje og Hornnes kommune, og vi må også påregne en ytterligere økning på kr 200 000,- per år for årene videre i økonomiplanen.

Budsjett for betaling til SMG i 2024 er 7,725 mill. Kr 440 000,- vil komme i tillegg, men er ikke hensyntatt da gebyret ble fastsatt. Det er trolig heller ikke nødvendig å justere gebyret for 2024, men det vil gi økning i økonomiplanperioden. Det lå an til at gebyret skulle ytterligere ned fra og med 2025, men dette må sees opp mot økte utgifter. Vi følger dette opp framover.

Investeringsbudsjettet

Investeringsbudsjettet er bygd opp med en inntekts- og en utgiftsside. Finansiering av prosjektene, utenom inntekter som hører til et spesielt prosjekt (f.eks. spillemidler) er lagt inn felles.

I denne delen av saksframlegget beskriver vi planlagte investeringer i årsbudsjettet og økonomiplanen.

Framtidige investeringsbehov

Som vi har beskrevet tidligere i saken er det viktig å holde investeringsnivået lavt for å kunne få ned gjeldsbyrden framover. Det er likevel investeringsbehov som dukker opp, i løpet av eller økonomiplanen eller i årene etter.

Det kan enkelte år bli inntekter fra tomtesalg som ikke er budsjettet. Dette må vi komme tilbake til og regulere budsjettene for når det er aktuelt.

Investeringsprosjekter i økonomiplanperioden

Tilskudd nybygg Evje kirke.

Det er lagt inn kr 1 250 000,- i økt investeringstilskudd. Det vises til vedlegg og til omtale under kapitelet om interkommunale samarbeid og annet eksternt.

Energieffektivisering brakke 84

Det er satt av kr 2 500 000,- til dette prosjektet, hvorav merverdiavgift kr 500 000 – netto utgift kr 2 000 000,-.

Energieffektivisering ligger inne i klima- og energiplanen. Det er behov for nytt tak, nye vinduer, etterisolering og ny varme- og strømforsyning. Investeringen vil gi sparte strømkostnader framover. Det vil også gi et bedre og mer forsvarlig arbeidsmiljø både sommer og vinter. I dette prosjektet ligger installasjon av varmekilde til kommunehuset og Evjemoen kino som begge kobles opp til en felles løsning. På den måte kan kommunen selv stå for oppvarming av bygningsmassen, som vi i dag kjøper fra Evjeklinikken.

Oppgradering av veilys

I 2024 er det lagt inn kr 525 000,- hvorav merverdiavgift kr 105 000,- - netto utgift kr 420 000,-. Det er framover i tid lagt inn kr 625 000,- - hvorav merverdiavgift kr 125 000 – altså en netto utgift på kr 500 000,-. Det er tanken å fortsette til alt er skiftet ut. Ved å bytte til LED vil en spare omtrent 50 % av strømutgiftene, og en mer moderne og presis styring av lyset vil kunne gi ytterligere besparelse i størrelsesorden 20 %.

Vann og avløp – årlig ramme

Det har tidligere år vært satt av kr 3 750 000,- hvert år i økonomiplanen, til prosjekter innen vann og avløp, som fornyelse av ledningsnett med videre. Med bakgrunn i prisstigning er dette økt slik at årlig beløp er 4 000 000,- Dette for å kunne holde omtrent samme utskiftingsgrad som planlagt. Deler av ledningsnettet er gammelt så det er viktig med oppfølging for å forebygge uønskede hendelser. For

vann og avløp gjelder ordinære regler for merverdiavgift (ikke kompensasjon, men som i privat regnskap) så her er det nettosummen som ligger inne.

Ellers så må vi jobber etter hovedplanplanen for VA og saneringsplanen som nå er under revisjon.

Biologisk trinn renseanlegg

Innen 2025 må vi ha på plass en ny renseløsning for å tilfredsstill utslippstillatelsen på Fennefoss renseanlegg. Dette er på grunn av krav i utslippstillatelsen av 2013. Dette betyr i praksis at vi må bygge inn et biologisk trinn på renseanlegget. Vi har begynt å se på løsninger, men total kostnadsramme er usikker. Forprosjektet blir etter planen ferdig i vinter. Det vil bli betydelige kostnader, anslått til mellom 20 og 30 mill. Det er lagt inn 20,5 mill i 2024. Her kan det bli endringer på kostnader, og også på framdriftsplan, avhengig av hva som framkommer i forprosjektet.

Siden dette er innen vann og avløp vil det bli dekket inn over gebyrene, noe som vil gi høyere avgifter på avløp framover. Samtidig har vi et prosjekt som går på å øke levetiden på ledningsnett, da ledninger reelt sett lever lenger enn avskrivningstiden på 40 år. Dette vil virke motsatt vei på avgiftene, men de vil uansett være økende.

Fornyelse maskinpark

Ny lastebil er bestilt og kommer i 2024. det er derfor satt av kr 3 630 500,- til dette, herav merverdiavgift kr 726 100,- netto utgift kr 2 904 400,-.

Det er satt av 2 500 000,- til ny gravemaskin. Dette er lagt inn i økonomiplanen i 2025. Enhet for drift har en hjulgraver som brukes daglig for å løse enhetens oppgaver, og uten en slik maskin vil enheten miste fleksibilitet med tanke på å utføre nødvendig og akutt vedlikehold. Typiske årlige arbeidsoppgaver er veivedlikehold, mens mer akutte behov er arbeid ved ledningsbrudd og andre mer uventede hendelser. Nåværende gravemaskin er en 2008-modell, og det har allerede påløpt en del kostnader til vedlikehold. Vi må regne med at det blir mer framover, med høyere alder og mer slitasje på maskinen.

Maskiner og utstyr – og diverse påkostninger kommunale bygg

I 2025 er det satt av 1,875 mill (herav merverdiavgift kr 375, nettosum 1,500 mill) til påkostninger i kommunale bygg. Videre i økonomiplanen er det lagt inn en sum på 3,125 mill (herav merverdiavgift 0,625 mill, nettosum kr 2,500 mill) per år til samme formål.

De to siste årene i økonomiplanen er det også lagt inn 1,800 mill (herav merverdiavgift 0,300 mill, nettosum 1,500 mill) per år til diverse maskiner og utstyr.

Dette er ikke ytterligere spesifisert, men vi må påregne at det vil komme noen investeringer framover.

Trafikksikkerhetsplan

Her var det lagt inn kr 312 500 (netto kr 250 000,-) per år fra 2023-2026 for å gjennomføre tiltak i trafikksikkerhetsplanen. Det viste seg at denne summen var for liten til å kunne gjennomføre planlagt tiltak i 2023. Denne summen er derfor doblet i 2024 og også i økonomiplanperioden.

Egenkapitalkrav klp

Dette er en fast post hvert år. Vi har ikke endelig beløp for 2024, men har lagt inn kr 750 000,-. Utgift i 2022 var kr 724 775,-.

Inntekter

Det er lagt inn tomtsalg med kr 200 000,- i 2024 og 2025, noe mer de to siste årene i økonomiplanen.

Det er lagt inn avdrag på lån i forbindelse med Flatebygd vannverk, kr 30 000,- per år. Det er også lagt inn utbyggingsavtale Hornnåsen, med netto inntekt kr 5 000,- per år, siste år er 2025.

Formelt grunnlag

Kommuneloven kap 14 – økonomiforvaltning

§14-2 slår fast at kommunestyret selv skal vedta økonomiplanen og årsbudsjettet.

§14-3 sier blant annet:

- Økonomiplanen for de neste fire årene og årsbudsjettet for det kommende året skal vedtas før årsskiftet.
- Formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning.
- Innstillingen til økonomiplan og årsbudsjett, med alle forslag til vedtak som foreligger, skal offentliggjøres minst 14 dager før kommunestyret eller fylkestinget behandler den.

§ 14-4:

«Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp.

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal vise kommunestyrets eller fylkestingets prioriteringer og bevilgninger og de målene og premissene som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på. De skal også vise utviklingen i kommunens eller fylkeskommunens økonomi og utviklingen i gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser. Vedtaket om årsbudsjett skal angi hvor mye lån som skal tas opp i budsjettåret.

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige. Økonomiplanen skal deles inn i en driftsdel og en investeringsdel. Årsbudsjettet skal deles inn i et driftsbudsjett og et investeringsbudsjett og stilles opp på samme måte som økonomiplanen.

Økonomiplanen kan inngå i eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel etter plan- og bygningsloven § 11-1 fjerde ledd.

Departementet kan gi forskrift om bevilgningsoversikter, økonomiske oversikter og oversikter over utviklingen i gjeld.»

Kommunestyrets vedtak 15.12.23

- Framlagt årsbudsjett og økonomiplan vedtas i henhold til obligatoriske oppstillinger (vedlagt) som Evje og Hornnes kommunes drifts- og investeringsbudsjett for 2024 og som økonomiplan for 2024 til 2027.
- Rullering av kommuneplanens handlingsdel vedtas i henhold til vedlegg.
- Skattesatsene (skattørene) settes til den maksimalsats Stortinget bestemmer.
- For eiendomsskatteåret 2024 skal det skrives ut eiendomsskatt etter eiendomsskatteoven (esktl) § 3 første ledd bokstav c – «berre på kraftverk, vindkraftverk, kraftnett og anlegg omfatta av særskattreglane for petroleum.» Den alminnelige eiendomsskattesatsen for 2024 er 7 promille, jfr esktl. § 11 1. ledd. Eiendomsskatten forfaller i to terminer: 30.04 og 31.10 i skatteåret. Takstvedtekter for eiendomsskatt i Evje og Hornnes kommune, vedtatt i kommunestyret 30.05.13, skal gjelde for eiendomsskatteåret 2024, jfr esktl. § 10.
- Låneopptak 2024 settes til kr 24 500 000,-. Avdragstid settes til 30 år.
- Kommunale avgifter, gebyrer, egenandeler og husleiesatser vedtas i henhold til vedlegg. Foreldrebetaling i barnehage settes til nasjonal makspris.
- Kommunestyret viser til at de frivillige via Frivilligsentralen legger ned mange timer i frivillig arbeid til glede for mange innbyggere, blant annet på heimene og aktivitetssentrene. Dette er svært verdifullt arbeid som bør underbygges og styrkes i årene fremover. Tilskuddet til Frivilligsentralen økes derfor med kr 100.000,- slik at det kommunale tilskuddet hvert år fremover, til og med 2027, utgjør kr 426.000,-. I tillegg kommer statlig tilskudd.
- Rammen for kultur og frivillighetsmidler økes med kr 100.000
Avsetning til disposisjonsfond reduseres med kr 100.000
- Det gis kr 50.000 til Mat For Alle
Avsetning til disposisjonsfond reduseres med kr 50.000
- Evje og Hornnes kommune bevilger kr 500.000,- til SNAS.
Beløpet hentes fra Næringsfondet.
Vedtaket forutsetter at Bygland kommune som eier av 50 % av selskapet bevilger samme beløp.

Evje og Hornnes og Bygland kommune fremmer så en felles søknad til SIPR om en bevilgning på kr 1.000.000,- til SNAS.

- Økning av landbruksfond med kr 100 000. Det er få brukere som er aktive innen landbruk. Det er stort behov for investering til bygninger, grøfting og eventuelt nydyrking. Økning av landbruksfond blir en bevilgning som viser at vi bryr oss om aktive bønder og ser nytteverdien av det arbeidet som blir utført. Kommunedirektør får i oppgave å få skogbrukere søkbare til fondet. Inspirere til mindre flatehogst og mer plukkhogst. Dette er mer bærekraftig skogbruk på sikt. Finansieres via redusert avsetning til disposisjonsfond

- Tilskudd til mekkeklubb kr 150 000:

Det avsettes 150.000,- i et eget fond som skal anvendes til mekkeklubb for uorganisert ungdom. Kommunedirektørens gis fullmakt til å administrere dette fondet. Finansieres via redusert avsetning til disposisjonsfond.

Tekstforslag:

- Kommunestyret ber om en sak på organisering av et sommerjobbprosjekt for utsatt ungdom i samarbeid med NAV, Setpro og barneverntjenesten. Prosjektet bør se til organiseringen av lignende prosjekt i Kristiansand og undersøke muligheten for å søke prosjektmidler til dette arbeidet.

- Kommunestyret ber kommunedirektør innlede forhandlinger med AKT og Agder fylkeskommune for å kartlegge mulighetene for å innføre løsninger for bestillingstransport av eldre på dagtid enkelte dager i uka. Resultatet av kartleggingen legges frem for kommunestyret i løpet av 2024.

- Kommunedirektøren går i dialog med Otra IL og kommer tilbake til kommunestyret i løpet av 2024 med en sak om mulige måter å realisere en ny kunstgressbane på i Evje Aktivitetspark.

- Det utarbeides en sak i løpet av 2024 der vi belyser mulighetene for å opprette en overgangslærer ordning i Evje og Hornnes kommune.